Rok III. Zeszyt 1. i 2.

WIADOMOŚCI ADMINISTRACYJNE

MIASTA KATOWIC

Styczeń - Luty 1930

Treść zeszytu 1/2:
Sprawozdanie administracyjne Magistratu miasta Katowic za rok 1928/29.

NAKŁADEM MAGISTRATU MIASTA KATOWIC
Redakcja i administracja: Miejski Urząd Statystyczny

Druk: Drukarnia Śląska, Sp. z o. o. Katowice.

Rok III. Zeszyt 1. i 2.

WIADOMOŚCI ADMINISTRACYJNE
MIASTA KATOWIC

Styczeń - Luty 1930

Treść zeszytu 1/2:

Sprawozdanie administracyjne Magistratu miasta Katowic za rok 1928/29.

NAKŁADEM MAGISTRATU MIASTA KATOWIC
Redakcja i administracja: Miejski Urząd Statystyczny

Niniejsze opracowanie zawiera krótkie sprawozdanie z działalności administracji komunalnej w roku 1928/29.

W składzie osobowym Magistratu zaszły w roku 1928 zmiany o tyle, że w miejsce przeniesionego w stan spoczynku I. burmistrza p. Dra Górnika wybrany został Dr. Kocur, dotychczasowy Główny Komendant Policji Województwa Śląskiego na I-go burmistrza miasta Katowic na okres dwunastoletni. Jego wprowadzenie w urząd nastąpiło dnia 26 lipca 1928 r.

Urząd Statystyczny

prowadził prace bieżące według ustalonego planu, między innymi wydał 12 numerów miesięcznika „Wiadomości Statystyczne Miasta Katowic" i 12 numerów „Wiadomości Administracyjne Miasta Katowic". Niezależnie od tych prac przygotował prace do „Rocznika Statystycznego Miasta Katowic" za rok 1927. Wydawnictwa te zaczęły wychodzić z dniem 1 stycznia 1929 r. w oddzielnych częściach jako dodatek do miesięcznika „Wiadomości Statystyczne".

Biuro prasowe urzęduje od dwóch lat. W pierwszym roku chodziło o to, aby skoncentrować wszystkie wiadomości dla prasy z poszczególnych oddziałów na jedno miejsce. To się udało. W roku bieżącym wydaje się zebrany i ewentl. uzupełniony materjał jak w roku ubiegłym prasie a prócz tego informuje się ustnie przedstawicieli prasy o postanowieniach i zamierzeniach Magistratu.

Przechodząc na poszczególne działy **Przedsiębiorstwa Miejskiego,** byłoby ogólnie do nadmienienia, co następuje:

Wodociągi.

W roku 1928 dostarczono z powiatowego wodociągu dla konsumentów miasta Katowic 3.395.107 m^3 wody. Dostarczenie odbywało się nienormalnie, a to z powodu braku wody, której dostarcza Wydział Powiatowy z kopalni Rozalja.

Nowe główne wodociągi wykonano w następujących ulicach:

w ul. Juljusza Ligonia .	o 100 mm średn. i 211 m dług.
w Karbowej	„ 100 i 80 mm średn. i 115 m dług.
w ulicy Lompy . . .	„ 100 mm średn. i 113 m dług.
dla kolonji Mościckiego .	„ 100 i 80 mm średn. i 1.080 m dł.
dla 20 domków przy ulicy Raciborskiej . . .	„ 100 i 80 mm średn. i 270 m dług.
w przedł. ul. Raciborskiej	„ 125 i 100 mm średn. i 80 m dług.
w ul. Mickiewicza . .	„ 100 mm średn. i 87 m dług.
w ul. Kilińskiego . . .	„ 100 mm średn. i 180 m dług.
w ul. św. Jacka . . .	„ 80 mm średn. i 30 m dług.

Następnie przebudowano około 1.000 m. starych przewodów wodociągowych oraz urządzono 110 połączeń domowych o 40 mm średn. i 900 m. długości. Ułożono 30 nowych hydrantów, 46 sztuk zasuw i wbudowano 120 sztuk wodomierzy.

Pęknięcie rur w głównych przewodach ulicznych zdarzyło się w około 100 wypadkach, które jednakowoż zostały w krótkim czasie usunięte. Natomiast zamarznięć połączeń było przeszło 500, które z powodu silnych mrozów mogły być dopiero w przeciągu 2-ch do 3-ch miesięcy zupełnie odtajane i do normalnego stanu doprowadzone.

Długość sieci wodociągowej miasta Katowic wynosi około 70 klm.

Najmniejszy przekrój rur jest 40 mm, największy zaś 425 mm średn. Liczba odbiorców wody wynosi 2.344.

Centralne ogrzewanie oraz roboty elektro - instalacyjne.

Centralne ogrzewanie we wszelkich budynkach miejskich było czynne w porze zimowej dosyć normalnie. W niektórych tylko szkołach, gdzie dopływ wody do kotłowni był uszkodzony przez silne mrozy, nastąpiły przerwy w ogrzewaniu, trwające zaledwie 2 do 4 dni, aż do usunięcia powstałych wadliwości, wzgl. uszkodzeń.

Urządzono także kilka nowych instalacyj ciepło-wodnych w następujących miejskich szkołach:

1. nowe ogrzewanie ciepłowodne w szkole powszechnej przy ul. Stawowej, składające się z 3-ch kotłów systemu „Strebla“,

2. w polskiej szkole wydziałowej, w szkole gospodarstwa domowego i w hali gimnastycznej, składające się z 3-ch kotłów „Strebla“.

W liceum żeńskiem w starej części budynku zdemontowane zostały stare kotły z kutego żelaza, w miejsce których wbudowane zostały 2 nowe kotły, ogrzewane parą.

Równocześnie powiększono kotłownię w wydziałowej szkole dla mniejszości niemieckiej o jeden kocioł, a to z tego powodu, że stniejące tamże 2 kotły nie były w stanie dostatecznie ogrzewać ubikacyj szkolnych podczas ostatnich silnych mrozów.

W szkole powszechnej w Bogucicach wbudowano 2-gi kocioł oraz rozszerzono ogrzewanie centralne w klasach, gdyż temperatura dochodziła najwyżej do 16° C zamiast 19° C.

Taksamo w szkole powszechnej przy ulicy Staszyca w dzielnicy II-giej wymieniono z powodu pęknięcia 1 kocioł.

W dalszym ciągu okazała się potrzeba wbudowania 3-ch nowych kotłów w szpitalu miejskim o pojemności a 100 litrów do gotowania na gazie, oraz powiększenia suszarni bielizny przez wbudowanie specjalnych rur żebrowych i jednego wentylatora. Dostarczona została także jedna nowa wirówka do wykręcania bielizny.

W szpitalu dla dzieci zainstalowano jeden bojler o pojemności 100 litrów celem przygotowania ciepłej wody, oraz wbudowano jeden kocioł dla sterylizowania mleka w kuchni mlecznej.

Celem polepszenia światła w domach miejskich urządzono kilka nowych instalacyj elektrycznych w następujących budynkach:

1.	w Ratuszu Katowice—Ligota . . .	45	pkt. świetl.
2.	w hali wystawowej	53	„ „
3.	w szkole Marsz. Piłsudskiego . . .	10	„ „
4.	w szkole przy ul. Dębowej . . .	64	„ „
5.	w Liceum żeńskiem	21	„ „
6.	w szkole IV w dzielnicy III-ciej . .	50	„ „
7.	w barakach przy ul. Granicznej . .	12	„ „
8.	w Ratuszu dzielnicy I-szej	10	„ „
9.	plac budowlany przy ul. św. Jacka .	50	„ „
10.	Żłóbek przy ul. Poniatowskiego . .	12	„ „

Następnie wykonano w gimnazjum miejskiem 1 tablicę rozdzielczą oraz 16 punktów świetlnych.

W Brynowie i Katow. Hałdzie zainstalowano u kilku konsumentów kilkanaście ograniczników i liczników elektrycznych celem odczytywania ilości spotrzebowanego prądu.

Dla polepszenia oświetlenia sceny w Teatrze Miejskim zbudowane zostało jedno kompletne oświetlenie horyzontowe, składające się z 58 sztuk reflektorów po 1000 watt.

Również dostarczono 4 reflektory horyzontowe dolne po 1000 watt i 4 reflektory horyzontowe wiszące po 1500 watt, jeden aparat do wytwarzania chmur podczas przedstawienia po 3000 watt, 2 dolne rampy po 24 żarówek po 150 watt, jedną rampę wiszącą o 48 lampach po 150 watt, jeden regulator z 66 rączkami, 59 sztuk opornic i jedną dużą tablicę rozdzielczą.

Oświetlenie ulic.

Oświetlenie ulic zostało na kilku ulicach znacznie ulepszone. Zainstalowano ogółem około 72 lampy elektryczne przy różnych ulicach, a mianowicie:

przy ul. Francuskiej	12	lamp
„ „ Dyrekcyjnej	4	„
w parku Kościuszki	46	„
przy ul. Kopernika	2	„
„ „ Andrzeja	1	„
„ „ Wandy	1	„
„ „ Targowej	5	„
„ „ Kościelnej	1	„

Straż pożarna.

Siła Straży Pożarnej.

Podział oddziałów	ogniomistrzy	sierżant.	drużynowych	strażaków	razem
Zawodowa Straż Poż.	1	1	2	35	39
Ochotn. Str. Poż. Oddz. I.	3	5	5	32	45
„ „ „ „ II.	3	3	2	42	50
„ „ „ „ III.	3	3	3	33	42
„ „ „ „ IV.	2	2	2	35	41
„ „ „ „ V.	2	3	3	28	36
„ „ „ „ VI.	3	2	3	35	43
Razem:	17	19	20	240	296

Celem szybkiego powiadomienia głównego oddziału o pożarach, zostały przewody alarmowe przebudowane i rozszerzone na dzielnicę II. i III. Oddanie do użytku publicznego nastąpiło w roku sprawozdawczym.

Do rozbudowania sygnalizacji południowej części miasta rozpoczęto już prace przygotowawcze.

Alarmowanie dzielnicy IV. musi się jeszcze odbywać przy pomocy trąbek lub syreny elektrycznej.

Hydrantów, które podlegają naszemu dozorowi, znajduje się w mieście 402, zaś prywatnych 206.

Czynności wyjazdowe Straży Pożarnej.

Rodzaj pożarów	Zawod. i Oddz. I.	Oddziały					Razem
		II.	III.	IV	V.	VI.	
Pożarów dachowych	1	1	1	—	—	—	3
„ pokojów lub piwn.	34	1	2	2	—	—	39
„ sufitowych	4	1	1	1	—	—	7
„ kominowych	11	2	—	—	—	—	12
„ innych	20	—	—	—	—	—	20
Razem:	70	5	4	3	—	—	82

Stawienie wart teatralnych.

Oznaczenie straży	warty w teatrach ilość wart.	warty w salach ilość wart.
Zawodowa Straż Pożarna	250	20
Ochotnicza Straż Pożarna Oddział I.	220	40
„ „ „ „ II.	—	18
„ „ „ „ III.	—	5
„ „ „ „ IV.	—	15
„ „ „ „ VI.	—	18
„ „ „ „ V.	—	15
Razem:	425	131

Służba sanitarna.

Rodzaj pomocy	Zawod. Str. Poż.	Oddziały						Razem
		I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	
Transporty chorych	1519	—	3	—	—	—	—	3
Udzielenie pomocy	40	10	1	1	3	2	2	59
Założ. opatrunków	100	20	14	4	5	27	20	190
Razem:	1659	30	18	5	8	29	22	252

Pod koniec roku sprawozdawczego zostało 31 grudnia uruchomione pogotowie ratunkowe. Stacja pogotowia ratunkowego jest zaopatrzona w wszelkie przyrządy, potrzebne lekarzowi jak i sanitarjuszom do udzielenia pierwszej pomocy.

Tabor wozów i czyszczenia ulic.

Tabor miejski posiada:

samochodów osobowych	5
samochody ciężarowe z kotłami dla skrapiania ulic	2
samochody do zamiatania ulic	2
„ do przymusow. wywozu śmieci	1
landarze kryte	1
landarz półkryty	1
powozy myśliwskie	2
wozów platformowych	5
wozów roboczych	22
wóz drabiniasty	1
wozy z kotłami do skrapiania ulic . . .	4
pług do usuwania śniegu	1

Do systemu przymusowego wywozu śmieci jest przyłączonych:

468 nieruchomości prywatnych z 1531 wiadrami,
14 nieruchomości miejskich z 95 wiadrami.

Do systemu wywozu śmieci zaprzęgami konnymi jest przyłączonych:

195 nieruchomości prywatnych z 382 wiadrami,
48 nieruchomości prywatnych z śmietnikami,
z których wywieziono 915 fur śmieci, oraz
22 nieruchomości miejskich z śmietnikami,
z których wywieziono 500 fur śmieci.

Przymusowy wywóz śmieci rozpoczęto z dniem 15 lipca 1928 r. i to z nieruchomości, położonych w północnej części miasta.

Opłata miesięczna za jeden zbiornik, w tygodniu po dwa razy opróżniany, wynosiła od 15 lipca 1928 r. do 31 marca 1929 r. 5,60 zł.

Za wywóz substancyj, nie uważanych za śmieci, pobiera się od jednego wozu łącznie z naładowaniem 8,50 zł.

Śniegu wywieziono ogółem . . .	33.108	m^3
w listopadzie 1928 r.	—	
w grudniu 1928 r.	1.770	m^3
w styczniu 1929 r.	10.864	„
w lutym 1929 r.	10.520	„
w marcu 1929 r.	9.854	„

Przy usuwaniu śniegu z ulic miasta zatrudniano od dnia 5 stycznia do 13 marca 1929 r. około 148 bezrobotnych.

Zaś od dnia 13 marca do 26 marca 1929 r. pracowało około 268 bezrobotnych.

Zarobków dla bezrobotnych, zatrudnionych przy usuwaniu śniegu wypłacono za czas od 5 stycznia do 26 marca 1929 r. 34.279,68 zł.

Oprócz tego wynajęto dla odwozu śniegu około 20 zaprzęgów prywatnych, które pracowały 693 dniówek po 8 godzin i 116 nadgodzin.

Płaca za odwóz śniegu zaprzęgów prywatnych wynosiła razem 17.770,75 zł.

Taryfa opłat za odwóz śniegu zaprzęgami prywatnemi za dniówkę (8 godz.) wynosiła 25,00 zł.

Łaźnia Miejska.

Ruch w Łaźni miejskiej w ubiegłym roku był zadawalniający. Z powodu reparacji była łaźnia przez 3 tygodnie nieczynna.

Pozatem łaźnia miejska była we wszystkich 285 dniach powszednich dla publiczności otwarta. Liczba biorących kąpiele w stosunku do liczby w roku 1927 podniosła się o 10%.

Sprzedano bowiem 112.086 biletów kąpielowych (w roku poprzednim 104.071). Z tego przypada na kąpiele parowe i rzymskie 11.186 (8961), na kąpiele w wannach 30.386 (25.116), na kąpiele natryskowe 26.979 (23.992), a na pływalnię 43.535 (46.002).

Największa frekwencja była:

a)	w kąpieli parowej dnia 29. 3. 29 r. . . .	81	osób
b)	„ w wannach I. dnia 12. 5. 28 r. . .	63	„
c)	„ w wannach II. dnia 3. 9. 28 r. . .	176	„
d)	„ natryskowych dnia 22. 9. 28 r. . .	238	„
e)	„ w pływalni dnia 14. 7. 28 r. . .	530	„

W sobotę, dnia 14. 7. 1928 r. korzystało z łaźni 1044 osób, W porze zimowej udzielono 100 uczniom szkół powszechnych bezpłatnej nauki pływania. Również udzielono za zgodą Magistratu zezwolenia Polskiemu Związkowi Pływackiemu na bezpłatne używanie pływalni w pewnych godzinach.

Dochody ze sprzedaży biletów kąpielowych wynosiły: 114.587,05 zł. (95.191,80 zł.)

Personel łaźni miejskiej składa się:

z 4-ch kąpielowych męskich,
z 2-ch kąpielowych żeńskich,
z 2-ch palaczy i
z 4-ch praczek.

Administracja targowa.

W tut. mieście odbywają się targi tygodniowe w poniedziałki, czwartki i soboty, o ile te dni nie przypadną na dni świąteczne. W roku sprawozdawczym odbyło się 157 targów tygodniowych, 12 targów zwierzęcych i 1 targ gwiazdkowy, trwający od 9. 12. do 24. 12. 1928 r.

Na targi zwierzęce sprowadzono 1.113 koni, 4 krowy i 2 świnie. Frekwencja była około 50% lepsza niż w roku ub.

Dochód z opłat za stragany na targowisku i w hali mięsnej wynosił w roku obiegłym 184.500 zł. — zatem 1.500 zł. więcej niż w ubiegłym roku. Dochód z dzierżawy wyszynku w hali targowej wynosił 4.000 zł.

Miejsca na targowisku przydziela handlarzom Policja Miejska w porozumieniu z Komisją Targową, a przydział straganów w hali mięsnej uskutecznia Zarząd Zakładów Miejskich.

Policja Miejska utrzymuje porządek na targowisku i w hali mięsnej oraz wykonuje kontrolę nad cenami maksymalnemi. Nadzór nad jakością towarów sprzedawanych na targach sprawuje lekarz weterynaryjny.

W dniu 25 kwietnia 1928 r. wydano nowy statut miejscowy, dot. targów zwierzęcych miasta Katowic oraz taryfę opłat na targach zwierzęcych.

Ruch uliczny i bezpieczeństwo miasta.

W porozumieniu z Dyrekcją Policji zostało wydane w roku sprawozdawczym rozporządzenie policyjne z dnia

23 listopada 1928 r., regulujące postój dorożek publicznych. Taksamo wydano rozporządzenie policyjne z dnia 1 czerwca 1928 r., dot. czyszczenia chodników w obwodzie miasta Katowic i rozporządzenie policyjne o uregulowaniu ruchu kołowego w mieście Katowice z dnia 20. 1. 1929 r.

Na obszarze miasta Katowic ustawionych jest 23 straganów ulicznych na sprzedaż jarzyny i owoców (bez trwałych kiosków).

W roku sprawozdawczym odbyły się 3 odpusty, a mianowicie w Bogucicach, Załężu i Dębiu; w sprzedaży ulicznej brało udział przeszło 400 handlarzy. Dochód ze straganów ulicznych oraz z odpustów wynosił 7.000 zł.

Rzeźnia miejska.

Obrót roczny w dochodach wynosił 794.361,99 zł. Nadwyżka budżetowa wynosiła 285.825,17 zł.

Opłaty za korzystanie z urządzeń pozostały te same, co w ubiegłym roku, oprócz opłat za dzierżawę komórek chłodniczych, które podwyższono z 60 zł. na 70 zł. za metr kwadr. i haków, które podwyższono z 6 zł. na 8 zł. i z 7 zł. na 10 zł.

Eksport mięsa do Wiednia i Anglji trwał cały rok. Jeden próbny wagon mięsa wysłano do Francji, jednakże z powodu niezyskowności zaprzestano dalszą wysyłkę. Eksport jelit i skór był słaby. W Warszawie utworzył się syndykat eksportowy; większa część tutejszych hurtowników do tegoż nie przystąpiła, wskutek czego nie uwzględniono ich przy podziale kontyngentu. Dopiero na interwencję Magistratu sprawę dla tut. rzeźni pomyślnie załatwiono. Teraz eksport jest ustalony. Z drugiej strony zatamowany został nieco eksport do Wiednia przez wydane z biegiem czasu nowe austrjackie przepisy policyjno-weterynaryjne, jak i przez nałożenie cła przywozowego na mięso w wysokości 50 zł. od 100 kg.

Na rozbudowę rzeźni miejskiej przypadło z amerykańskiej pożyczki 1 miljon 500 tys. zł., które zostały w roku sprawozdawczym zużyte.

Wybudowano pięć chlewów dla bydła rogatego i trzody chlewnej z ubikacjami dla halmistrzów, magazynem na siano i trociny. Na 1-szem piętrze nad chlewami urządzono ubikacje dla 120 czeladników, kantynę, pomieszkanie z kuchnią dla dzierżawcy kantyny, łazienki, natryski i ustępy, wszystko z centralnem ogrzewaniem, — prócz tego jeden pokój dla mistrzów.

Chłodnia dalej rozbudowuje się. Przy podkopywaniu fundamentów oberwał się narożnik muru (wagi około 20 ctr.), przygniatając tam pracujących 2 robotników na śmierć.

Wybudowano piwnice, na parterze ubikacje na kompresor o wydajności 150.000 kal., ubikacje na regenerator lodu, na 1 piętrze ubikacje na skraplacz o wydajności 250.000 kal., którym obsługiwane będą nowy i stary kompresor. Prace te nie zostały jeszcze ukończone. Komin został o 6 mtr. zdjęty i na nowo odbudowany, przyczem cały został opierścieniony. W chłodni przymocowano około 300 nowych haków.

Nadzwyczaj ostra zima, dochodząca do 46^0 C przeszkadzała w ruchu rzeźni i dawała się we znaki również i dostarczającym firmom, gdyż transporty z bydłem lub trzodą chlewną przychodziły bardzo niepunktualnie, a częściowo wogóle nie nadeszły, przezco też i eksport nie odbywał się regularnie. Wagony do Anglji nie kierowano na Gdańsk, gdyż port był zamarznięty, lecz przez Austrję i Belgję do Zeebrügge.

Przez zamarznięcie wodociągu powstały szkody, a w kilku miejscach popękały rury.

Rzeźnia miejska otrzymała teren, graniczący z gminą zydowską, który zużyty został na przedłużenie bocznicy Droga przecinająca ten teren, a prowadząca do 3 domków kolejowych została skasowana, wzgl. przełożona o parę set metrów dalej, około baraku szpitalnego.

Liczba ubitych zwierząt i badanych

Woły, krowy, buhaje	Cielęta	Świnie	Owce	Kozy	Konie	
9238	8112	121965	851	678	718	ubito ogółem
$103\frac{3}{4}$	11869	$1531\frac{1}{2}$	4	40	—	ponownie zbadano
$10275\frac{3}{4}$	19981	$123496\frac{1}{2}$	855	718	718	razem: $156144\frac{1}{4}$; z tego przypada
$10275\frac{3}{4}$	19981	$62986\frac{1}{2}$	855	718	718	dla zapotrzebowania kraj.
—	—	60510	—	—	—	na eksport

Przeciętnie dzienny ubój wynosił 530 sztuk.

Skonfiskowano z powodu różnych chorób.

$50\frac{1}{4}$	$19\frac{1}{4}$	456	3	3	—	na tanią jatkę jako mniej-wart. lub war. zdat e
$8\frac{1}{2}$	$29\frac{1}{2}$	$170\frac{1}{2}$	2	—	$10\frac{1}{2}$	spalone jako niezdatne do spożycia ludzkiego
$58\frac{1}{2}$	$48\frac{3}{4}$	$626\frac{1}{2}$	5	3	$10\frac{1}{2}$	razem: $752\frac{1}{2}$
10217	19932	62360	850	715	$707\frac{1}{2}$	pozostało: $94853\frac{1}{4}$

Ogrodnictwo miejskie.

Ogólny obszar administrowanych przez Zarząd Ogrodów miejskich wynosi 228.9726 ha.

Utrzymywanie założonych w czasie powojennym zieleńców, połączone było z powodu suchego i nadmiernie ciepłego lata z trudnościami, które pomnożył jeszcze brak wody. Po tej suchej porze letniej nastąpiła ostra zima, dochodząca do 35° R. Ziemia zmarzła wskutek tego miejscami do 1,5 mtr. Powłoka śniegu dosięgała przeciętnie grubości do 50 cm. Stawy po większej części były do dna zamarznięte, co pociągnęło za sobą wymieranie ryb. Sport zimowy zakwitnął w parku Kościuszki i na przyległych terenach.

Zieleńce miejskie w roku sprawozdawczym były punktami, przyciągającemi licznych obywateli, potrzebujących wypoczynku. Wśród zieleńców staromiejskich dominuje miejski ogród naukowy, którego stan zwierzęcy w roku sprawozdawczym znacznie się podniósł. Jelenie, rogacze i t. p. umieszczone są w Parku Kościuszki w specjalnych zwierzyńcach. Liczba zwiedzających ogórd naukowy dochodzi podczas pogodnych niedziel do 8.000 osób. Obecny ogród naukowy, obejmujący tylko 3.000 m² należy uważać jako model. Nowy taki ogród naukowy (botaniczno-zoologiczny) ma powstać w najbliższym czasie na przestrzeni 10.000 m², ponieważ teraźniejszy obszar już nie wystarcza. W oddziale botanicznym umieszczono około 300 roślin różnych odmian i gatunków. Wybrano i posadzono tam charakterystycznych przedstawicieli świata roślinnego, najwięcej ciekawych i najlepiej nadających się dla celów naukowych.

Park Kościuszki w roku sprawozdawczym był miejscem koncentrującem liczne tłumy. Liczba zwiedzających największy ten zieleniec dochodziła podczas pogodnych dni do 40.000. Licznie zwiedzano również nowo założony ogród róż (rozarjum) i ogrody dalji. Dalsza rozbudowa parku umożliwi lepsze jeszcze korzystanie z niego. Rozszerzenie parku w stronę południową i uzyskanie połączenia z przyległemi lasami jest sprawą konieczną.

Poradnia dla spraw ogrodnictwa działkowego udzielała obywatelstwu w roku sprawozdawczym bezpłatnej porady.

W trosce o rozwój drzew alejowych, walczących z przeróżnymi szkodnikami, musiano część drzewek alejowych przyciąć. Rozpowszechniona obecnie choroba wymierania wiązów, która od roku 1920 grasuje w Holandji, Niemczech

i Francji, zawitała również do Katowic, wyrządzając spustoszenia wśród naszego wiązostanu.

Chcąc osiągnąć wyrównanie, musiano w roku sprawozdawczym radykalnie przyciąć część naszych drzew ulicznych. Przycięte w ten sposób drzewka rozwijają się obecnie bardzo pomyślnie, ponieważ pokarm dla zmniejszonych w ten sposób koron wystarczy.

Dla rozbudowy zieleńców publicznych dostarczono w roku sprawozdawczym z miejskich ogrodów hodowlanych **140.128** sztuk roślin w wartości **122.000 zł.**

Wykonano prac dekoracyjnych:

a) za opłatą w wartości . . . . 2.383,15 zł.
b) bezpłatnie (dla celów dobroczynnych i reprezentacyjnych) w wartości . . . . . 5.960,— „

Ogólne koszta własne wyniosły **46.000 zł.**

Stan zapasu roślin na końcu roku sprawozdawczego:

a) ogrodnictwo miejskie . . .	35.000	sztuk
b) szkółki drzew	97.395	„
razem:	132.395	sztuk.

Czysty zysk ogrodów hodowlanych i szkółek drzew wynosi **76.000 zł.**

W związku z regulacją Rawy rozszerzono teren ogrodnictwa miejksiego o **0,5 ha.**

Boiska zabawowe i ogrody dla dzieci (10 skrzyń z piaskiem i 5 basenów wodnych).

W szczególną opiekę brano w roku sprawozdawczym łąki do gry i boiska zabawowe dla dzieci. Dla urozmaicenia poustawiano tam huśtawki i karusele.

W myśl ustawy regulującej kwestję **ogródków działkowych,** obowiązującej na terytorjum tut. pielęgnowano i forsowano rozwój ogrodnictwa działkowego. To samo odnosi się do zwalczania szkodników roślinnych, w której to sprawie porozumiewano się każdorazowo z kierownikiem Śląskiej Stacji Ochrony Roślin w Cieszynie, p. prof. dr. Piekarskim. Równocześnie czuwano nad należytem wykonywaniem rozporządzenia policyjnego Woj. Śląskiego w przedmiocie zwalczania mszycy wełnistej. Sadzenie ziemniaków w ogródkach działkowych wzbronione zostało rozporządzeniem Śląskiej Stacji Ochrony Roślin z powodu silnych objawów raka

ziemniaczanego. Pocieszający jest fakt, iż na około 2.000 morgowej przestrzeni pracuje rok rocznie 7.000 dzierżawców (przeszło 3.000 ogródków). Według obliczenia zajmuje się uprawą tych terenów około 25.000 ludzi, którzy tem samem korzystają z świeżego powietrza i korzystnych wpływów słońca.

Lasy miejskie w Panewnikach obejmują 125 ha. Drzewostan został ulepszony zalesieniem, odwodnieniem terenu i t. p. Według istniejących projektów część tego terenu miała zostać zużytą pod założenie miejskiego schroniska dla dzieci.

Cmentarze. (24 ha włącznie z cmentarzami gmin kościelnych. Zapotrzebowanie wynosi 50 ha.)

W roku sprawozdawczym pielęgnowano i rozbudowano cmentarz komunalny wielkości 25.000 m², położony na południe od klasztoru w Panewnikach. Chcąc ujednolicić i upiększyć wygląd ogólny, uzależniono ustawienie nagrobków od uzyskania zezwolenia Magistratu. Co do cmentarzy gmin wyznaniowych poczyniono również kroki w kierunku ich ulepszenia i ustawiania estetycznych tylko pomników za porozumieniem się z Kurją Biskupią oraz Ewangelicką i Żydowską Gminą Wyznaniową. Poradnia dla spraw cmentarnych uzyskała zwłaszcza w kwestji pomników, poważne rezultaty.

W roku sprawozdawczym urządzono następujące planty:

a) w **Parku Kościuszki:**

1.	założono zwierzyniec dla jeleni, saren i owieczek	wielk.	2.000 m²
2.	teren wystawowy	„	25.000 „
3.	łąki gospodarcze, niwelację terenu i wysiew trawy	„	40.000 „
4.	nowe urządzenia koło wieży, perspekt.	„	10.000 „
5.	2 tory saneczkowe przedłużono, umocowano i założono oświetlenie elektr.	„	3.000 „
6.	promenady (oświetl. główn. promenady)	„	6.000 „
7	ogródki róż z wodotryskiem, ławki, oparkanienie	„	2.000 „
8.	wejście do parku przy końcowej stacji tramwajowej	„	8.000 „
9.	meljoracja terenu przeznaczonego pod nowe sadzonki, ulepszenie i nawożenie tegoż	„	50.000 „
10.	posadzono rośliny na przestrzeni .	„	30.000 „
			176.000 m²

b) **na Placu Andrzeja.** (Ogólna przestrzeń 15.000 m^2.)

1	chodniki	wielk.	3.000 m^2
2	promenady i miejsca wypoczynkowe włącznie 60 ławek	„	3.200 „
3.	plaża i brodziniec (basen i przedbasen 180 m^2)	„	1.500 „
4.	miejsca wypoczynkowe dla dorosłych	„	500 „
5.	boisko do gier dla dzieci (z huśtawk.)	„	1.400 „
6.	obszar zarośli	„	5.350 „
7.	kiosk (Kropla mleka)	„	50 „
		razem:	15.000 m^2

Prace koło założenia tego zieleńca rozpoczęto z końcem marca 1928 r. Do prac tych użyto wyłącznie sił bezrobotnych. Wprowadzono w ten sposób po raz pierwszy t. zw. modus produktywnego wspierania bezrobotnych. Próba ta w zupełności się udała, ponieważ w ciągu 14-tu dni zdołano zapomocą specjalnej organizacji powiększyć wydajność pracy bezrobotnych z 60% do 90%. Wykorzystując pochyłość terenu na Placu Andrzeja, rozdzielono go na trzy większe terasy. W części południowej umieszczone jest boisko do gier dla dzieci, w środku zaś plaża i basen, a w części północnej miejsce wypoczynkowe dla dorosłych. Szczególnem powodzeniem cieszy się urządzony tam basen dla dzieci. Dzieciom od 5-tego roku życia wolno się kąpać bez kostjumu kąpielowego. Natomiast dla dzieci powyżej tego wieku życia obowiązuje kostjum kąpielowy. Plac Andrzeja stanowi w swoim rodzaju nowy typ zieleńców publicznych z uwzględnieniem wszelkich potrzeb socjalnych i higjenicznych. Ogólne koszta urządzenia Placu Andrzeja wynoszą zł. 80.000.

c) **Ogród dla Ochronki przy szkole Dąbrówki:** 990 m^2 Huśtawki, hamaki, altany, basen z wodotryskiem i trawniki.

d) **Ogród dla Ochronki przy szkole ul. Zarębskiego.** 2.500 m^2. Trawniki, miejsce dla gier, huśtawki, basen, promenady i żywopłoty.

e) **Ogród dla Ochronki przy szkole Wolskiego w Załężu.** 1.850 m^2. Trawniki, miejsce dla gier, huśtawki, basen, promenady i żywopłoty.

f) **Boisko zabawowe przy szkole V-tej w Bogucicach Północnych.** 6.500 m^2. Narazie ograniczono się po oparkanieniu do wykonania prac regulacyjnych i meljoracyjnych.

g) **Boisko dla gier w części północnej parku Kościuszki.** 12.000 m^2. Rozpoczęto prace ziemne.

h) **Plac Gruszki w dzielnicy III.** 10.000 m^2. W pierwszym etapie wykonano prace ziemne. Program ten dał się tylko zrealizować przez to, że budżet Zarządu ogrodów miejskch zasilono o 100.000 zł., a zaprowadzone przez tut. Magistrat produktywne wspieranie bezrobotnych dało korzystne wyniki. Za przykładem innych miast europejskich wprowadzono także w Katowiach produktywne wspieranie bezrobotnych. Celem przedstawienia tej sprawy w odnośnem Ministerstwie wydelegował Magistrat swego czasu swych przedstawicieli do Warszawy. Przychylając się do ustalonego przez Magistrat programu, uzyskano w Ministerstwie subwencje na zrealizowanie tegoż. Do końca roku sprawozdawczego wykonano 17.000 dniówek przez bezrobotnych.

Budownictwo naziemne.

Prace około utrzymania gmachów zostały wykonane w przewidzianej mierze. Środki budżetowe na ten cel wynosiły na rok 1928/29 — 569.000 zł.

Oprócz zwykłych robót konserwacyjnych zostały wykonane następujące większe renowacje, względnie mniejsze przebudówki:

a) **Dzielnica I.**

Remont fasad budynku przy ul. Słowackiego nr. 37.

Remont fasady frontowej budynku przy ul. Pocztowej nr. 16 oraz reperacja dachu.

Remont szkoły powszechnej im. Henryka Sienkiewicza przy ul. Stawowej, wykonanie nowego gzymsu głównego i centralnego ogrzewania.

Remont szpitala miejskiego przy ul. Raciborskiej.

Remont szkoły wydziałowej żeńskiej przy ul. Szkolnej oraz wykonanie nowego centralnego ogrzewania.

b) **Dzielnica III. Załęże.**

Remont tylnego domu gminnego przy ul. Mickiewicza i reperacja dachu.

c) **Dzielnica IV.**

Remont dawn. ratusza oraz przykrycie dachu.

W roku 1928 zostały ukończone względnie rozpoczęte następujące budowy względnie przebudowy:

1. **Budowa 20 domów mieszkalnych przy ul. Raciborskiej.**

a) **blok I.**

Obejmuje 7 domów mieszkalnych pod nr. 31, 31a, 31b, 31c, 31d, 31e, 31f, które składają się z suteren, parteru, I, II i III piętra.

Na parterze, I, II i III piętrze mieszczą się: 4 mieszkania o 3 pokojach i kuchni, 52 mieszkań o 2 pokojach i kuchni, 1 skład.

Do każdego mieszkania należy przedpokój i łazienka z ustępem.

W suterenie znajdują się piwnice na węgiel, ziemniaki i t. p., na strychu ubikacje dla suszenia bielizny i t. p.

Wykonanie budowli jest masywne, wysokość piętr wynosi 2,90 m w świetle, stropy nad piwnicami są sklepione, nad parterem i piętrami belkowe, schody wykonane z żelbetonu, podłogi i stopnie z desek sosnowych, piece kaflowe, dach płaski pokryty papą. Fasady zostały otynkowane zaprawą hydrauliczną, tynkiem pryskanym, częściowo oblicowane cegłą dobraną.

Domy posiadają kanalizację, wodociągi, elektryczne oświetlenie i przewody gazowe.

Teren zabudowany wynosi około	3.355,00 m^2
zabudowana powierzchnia wynosi	1.237,00 m^2
pojemność wynosi	21.000,00 m^3
Koszta wynoszą bez terenu około	860.000,— zł.

1 m^3 kosztuje około 41,00 zł.

Prace rozpoczęto dnia 8. 7. 1927 r.

Oddanie budynku do użytku nastąpiło dnia 1. 10. 1928 r.

b) **blok II.**

Obejmuje 7 domów mieszkalnych pod nr. 33, 33 a, 33 b, 33 c, 33 d, 33 e, 33 f, które składają się z suterenu, parteru, I, II i III piętra.

Na parterze, I, II i III piętrze mieszczą sę:

4 mieszkania o 3 pokojach i kuchni,
50 mieszkań o 2 pokojach i kuchni,
1 mieszkanie o 1 pokoju i kuchni,
2 składy,
1 ochronka.

Do każdego mieszkania należy przedpokój i łazienka z ustępem.

W suterenie znajdują się piwnice na węgiel, ziemniaki itp., na strychu ubikacje dla suszenia bielizny itp.

Wykonanie budowli jak przy bloku I.

Teren zabudowany wynosi około	3.455,00 m^2
zabudowana powierzchnia wynosi	1.347,00 m^2
pojemność wynosi około	21.300,00 m^3
koszta wynoszą bez terenu około	870.00,00 zł.

1 m^3 kosztuje około 41,— zł.

Prace rozpoczęto dnia 8. VII. 1927 r.

Oddanie budynku do użytku nastąpiło dnia 1. X. 1928 r

c) **blok III.**

Obejmuje 6 domów mieszkalnych pod nr. 35, 35 a, 35 b, 35 c, 35 d, 35 e, które składają się z suteryny, parteru, I, II i III piętra.

Na parterze, I, II i III piętrze mieszczą się:

3 mieszkania o 4 pokojach i kuchni,
2 mieszkania o 3 pokojach i kuchni,
40 mieszkań o 2 pokojach i kuchni,
2 mieszkania o 1 pokoju i kuchni,
1 skład,
1 piekarnia parowa.

Do każdego mieszkania należy przedpokój i łazienka z ustępem.

W suterynie znajdują się piwnice na węgiel, ziemniaki itp., na strychu ubikacje dla suszenia bielizny itp.

Wykonanie budowli jak przy bloku I.

Teren zabudowany wynosi	około	3.055,00 m^2
zabudowana powierzchnia	„	1.190,00 m^2
pojemność	„	19 200,00 m^3
koszta wynoszą bez terenu	„	790.000,— zł.

1 m^3 kosztuje około 41,— zł.

Prace rozpoczęto dnia 8. V. 1927 r.

Oddanie budynku do użytku nastąpiło dnia 1. X. 1928 r.

2. Przybudowa ustępów w szkole powszechnej im. Sienkiewicza przy ul. Stawowej w dzieln. I.

Szkoła posiada dotychczas tylko ustępy z kloaką, mieszczące się w podwórzu i nie odpowiadające wymogom dzisiejszym. Wobec tego został wykonany nowy budynek klozetowy na wolnem miejscu pomiędzy szkołą a sąsiednim budyn-

kiem, położonym ku północy od szkoły przy ul. Stawowej, obejmujący parter, I, II i III piętro.

Na parterze mieści się przejazd na dziedziniec. Przejazd ten podczas dżdżystej pogody może służyć dzieciom jako schronienie.

Na I, II i III piętrze mieści się:
8 ustępów dla nauczycielstwa,
24 ustępy dla dzieci,
4 pisuary,
3 przedpokoje z umywalkami.

Budowla i stropy wykonane zostały z żelbetonu, ściany z cegły dobrze wypalonej, posadzki z teraco, dach płaski, pokryty papą. Tynk pryskany fasad wykonano w zaprawie wapienno-cementowej, brunatnego koloru.

Klozety wodne są połączone z kanalizacją, posiadają centralne ogrzewanie i oświetlenie elektryczne.

Zabudowana powierzchnia wynosi około		100.00 m^2
wysokość wynosi	„	17,45 m
pojemność wynosi	„	1.700,00 m^3
koszta wynoszą		80.000,— zł.

1 m^3 kosztuje około 47,— zł.

Prace rozpoczęto dnia 15. IX. 1928 r.

Oddanie budynku do użytku nastąpiło dnia 8. VI. 1928 r.

3. Przebudowa baraku przy ul. Mickiewicza w dzieln. III Załęże.

Budynek parterowy, który dotychczas zajęty był przez przytułek dla ubogich, z powodu przeniesienia tegoż został przebudowany na cele mieszkaniowe.

Obejmuje:

6 mieszkań o 1 pokoju i kuchni i dla każdego mieszkania piwnicę na ziemniaki oraz szopę na węgiel.

Budynek posiada elektryczne oświetlenie i wodociągi.

Zabudowana powierzchnia wynosi	255,00 m^2
pojemność wynosi	1.060,00 m^3
koszta wynaszą	23.000,— zł.

1 m^3 kosztuje około 22,— zł.

Prace rozpoczęto dnia 2. V. 1928 r.

Oddanie budynku do użytku nastąpiło dna 30. VI. 1928 r.

4. **Budowa drugiej hali wystawowej w Parku Kościuszki.**

Dla powiększenia odbywającej się corocznie wystawy został wybudowany drugi budynek na terenie wystawowym obok hali wykonanej w roku 1927.

Hala obejmuje:

33 stoisk,

1 większą ubikację dla poczty i telegrafów.

Budynek i wiązary wykonane zostały z drzewa, dach został przykryty papą.

Hala otrzymała elektryczne oświetlenie, wodociągi, przewody gazowe i piorunochrony.

Zabudowana powierzchnia wynosi		1.000,00	m^2
pojemność wynosi	około	6.300,00	m^3
Koszta wynoszą	„	97.00,—	zł.

1 m^3 kosztuje około 15,50 zł.

Prace rozpoczęto dnia 17. VIII. 1928 r.

Oddanie budynku do użytku nastąpiło dnia 15. IX. 1928 r.

5. **Przeniesienie składnic materjałów budowlanych Urzędu Budown. Naziemnego Oddz. IXa i Podziemnego Oddz. IXb.**

Wobec tego, iż teren przy ul. Krasińskiego, dotychczas zajęty przez składnice, oddany został Śląskiemu Urzędowi Wojewódzkiemu pod budowę szkół technicznych, wybudowane zostały dla składnic nowe pomieszczenia na wydzierżawionym na 12 lat od Kat. Sp. Akc. terenie przy ul. św. Jacka.

a) **Składnica Urzędu Budown. Naz.** obejmuje:

1 budynek parterowy masywny z jednem biurem dla placmistrza, magazyn dla wartościowych rzeczy, stolarnię i warsztat ciesielski z maszynami z elektrycznym napędem.

1 budynek parterowy z ryglówki z 3 magazynami i ubikacją dla robotników.

5 szop na przechowywanie materjałów drzewnych ustępy.

2 doły na wapno, wymurowane z cegieł.

b) **składnica Urzędu Budown. Podziemnego** obejmuje:

1 budynek parterowy masywny z jednem biurem dla placmistrza, jedną ubikację dla dozorców i 3 magazyny.

1 budynek parterowy z ryglówki z stolarnią, łazienką, kuchnią i ubikacją dla robotników.

1 wielką szopę na przechowywanie różnych materjałów wozów itp., ustępy.

Budynki mają mniejwięcej prowizoryczny charakter.

Stropy wykonano z belek, dachy pokryto papą, fasady w surowym stanie i ofugowane.

Budynki i tereny posiadają oświetlenie elektryczne, wodociągi i są połączone z kanalizacją.

Droga dojazdowa została wybrukowana kostkami szarogłazowemi.

Teren zabudowany wynosi:
Oddz. IXa 6.000 m^2, Oddz. IXb 7.300 m^2 = 13.300.00 m^2

Zabudoana powierzchnia:
Oddz. IXa 1.200,00 m^2, Oddz. IXb 630,00 m^2 = 1.830,00 m^2

Pojemność masywnych budynków wynosi:
Oddz. IXa 1.370,00 m^3, Oddz. IXb 1.370,00 m^3 = 2.740,00 m^3

Pojemność szop:
Oddz. IXa 2.300,00 m^3, Oddz. IXb 2.100,00 m^3 = 4.400,00 m^3

Koszta masywnych budynków wynoszą:
Oddz. IXa 41.000,— zł., Oddz. IXb 41.000,— zł. = 82.000.— zł.
1 m^3 kosztuje około 30,— zł.

Koszta szop wynoszą razem z parkanami:
Oddz. IXa 16.000,— zł., Oddz. IXb 14.000,— zł. = 30.000.— zł.
1 m^3 kosztuje około 7,— zł.

Koszta regulacji terenu wynoszą:
Oddz. IXa 4.000,— zł., Oddz. IXb 5.000,— zł. = 9.000,— zł.

Wszelkie koszta wynoszą razem: 121.000,— zł.

Prace przy składnicy Oddz. IXa rozpoczęto dnia 19. 7. 1928 roku.

Oddanie budynku do użytku nastąpiło dnia 12. 9. 1928 r.

Prace przy składnicy Oddz. IXb rozpoczęto dnia 6. 9. 1928 r.

Oddanie budynku do użytku nastąpiło dnia 1. 12. 1928 r.

6. Dalsza rozbudowa rzeźni miejskiej, przebudowa starego chlewa.

Z powodu wzmagającego się ruchu w rzeźni zostały stare obory bydlęce, położone pomiędzy halą dla uboju a bocznicą zniesione, a na tem miejscu wybudowano nowy budynek, w którym mieszczą się na parterze obory, a na piętrze ubikacje dla zatrudnionych w rzeźni robotników, ustępy i t. p.

Parter obejmuje

5 chlewów dla 90 sztuk bydła,
lub dla 400 sztuk świń,
1 ubikację dla halmistrza,
1 ubikację dla trocin,
1 ubikację dla wagi
przejazd z podwórza na rampę,
3 ustępy dla mężczyzn i kobiet,
sień z klatką schodową.

I. piętro obejmuje:

7 ubikacyj dla zatrzymania się rzeźników, robotników i robotnic,
1 mieszkanie o 1 pokoju i kuchni,
1 ubikację przeznaczoną na kantynę,
5 ustępów dla mężczyzn i kobiet,
2 łazienki dla mężczyzn i kobiet,
3 natryski dla mężczyzn i kobiet,
1 ubikację dla siana.

Budynek wykonany jest masywnie, kolumny i dach z żelbetonu, ostatni pokryty papą.

Dla zatrzymania ciepła wbudowano nad ubikacjami I piętra strop drewniany.

Budynek otrzymał elektryczne oświetlenie, wodociągi i kanalizację.

Zabudowana powierzchnia wynosi	480,00 m^2
pojemność	3.600,00 m^3
koszta wynoszą około	187.000,— zł.

1 m^3 kosztuje około 52,— zł.

Prace rozpoczęto dnia 11. 6. 1928 r.

Oddanie budynku do użytku nastąpiło 22. 12. 1928 r.

7. Oprócz powyższych robót zostały rozpoczęte następując nowe budowle względnie przebudówki:

a) budowa szkoły powszechnej w dzielnicy III Załęska Hałda,
b) budowa azylu dla bezdomnych w dzielnicy III Załęże,
c) przebudowa starej strzelnicy w dzielnicy II Zawodzie,
d) budowa domu dla ogrodników w Parku Kościuszki,
e) rozbudowa hali maszynowej dla II kompresora w rzeźni miejskiej.

Budownictwo podziemne.

A. Konserwacja i budowa ulic i placów.

I. Roboty inwestycyjne.

1. **Ukończenie drogi do Lotniska.** Wykonano 1800 m^2 umocowania szosowego oraz wbudowano około 1000 mb. krawężników betonowych. Prace wykonała firma H. Schalscha, Katowice.
   Koszta wynosiły . . . . 17.597,79 zł.

2. **Prowizoryczne wybrukowanie jezdni ulicy Powstańców na odcinku od ulicy Plebiscytowej do ulicy Konckiego.** Na wniosek Kurji Biskupiej wybrukowano prowizorycznie pół jezdni, celem umożliwienia dowozu materjałów budowlanych do budowy katedry. Powierzchnia bruku wynosi 825 m^2. Prace wykonała firma Leuschner, Katowice.
   Koszta wynosiły . . . . 6.500,— zł.
   które zostały pokryte przez Kurję Biskup.

3. **Obróbka staro-użytecznych kostek granitowych.** Ze względów oszczędnościowych przystąpiono do obróbki staro-użytecznych kostek granitowych, przyczem uzyskano zdatnych do ponownego brukowania 1500 ton.
   Koszta robocizny wynosiły . . . . 41.725,53 zł.
   Nadmienia się, że wartość nowo zakupionej kostki brukowej w podanej ilości wynosiłaby 160.000,— zł.

4. **Rozbudowa ulicy Juljusza Ligonia, na odcinku od ulicy Kościuszki do ulicy Wita Stwosza.** Rozbudowano i wybrukowano jezdnię ulicy dużą kostką granitową sposobem zalewania spojeń zaprawą cementową, oraz ułożono obustronnie nowe krawężniki profilu katowickiego. Powierzchnia bruku wynosi

Do przeniesienia: 65.823,32 zł.

Z przeniesienia:	65.823,32 zł.

1160 m^2. Roboty wykonała firma Dymaczewski, Katowice.

Koszta robocizny wynosiły około . .	22.000,— zł.

Do bruku zużyto obrobioną staro-użyteczną kostkę granitową.

5. **Brukowanie szosy Król. - Huckiej.** Wykonano 2500 m^2 bruku z małej kostki szaro-głazowej, beskidzkiej na sucho, i to na odcinku od kopalni Eminencja do kościoła w Dębiu. Zakupiono ca. 6750 m^2 małej kostki granitowej, pochodzenia szwedzkiego, dla brukowania odcinka I-szego i III-go.

Wydatkowana kwota wynosi . . .	149.167,60 zł.

Prace wykonała f-a Leuschner, Katowice

6. **Rozbudowa ulic w kolonji robotniczej Im. Pana Prezyd. Ignacego Mościckiego w Dzielnicy III.** Wybudowano 9 nowych ulic z ułożeniem krawężników betonowych i wyszosowano jezdnię materjałem żużlowym. Dług. ulic wynosi 1830 mb. Prace wykonała firma Dymaczewski, Katowice.

Koszta wynosiły	44.000,— zł.

których zapłata nastąpiła przez Śląski Urząd Wojewódzki.

7. **Rozbudowa ulic, okalających nowy gmach Województwa i Sejmu Śląskiego.** Wykonano 5850 m^2 robót ziemnych oraz podłoża szosowego dla warstwy smołowcowej ulic, a mianowicie: ulicy Julj. Ligonia, Reymonta, Lompy i Jagiellońskiej. Wbudowano skrzynie osadowe, przesunięto różne przewody konsumpcyjne, umocowano chodniki obustronnie jezdni wszystkich ulic płytami granitowemi, dostarczonemi przez firmę Rokus i Lorenz, Król. Huta. Roboty brukarskie wykonały firmy Leuschner i Schütz,

Do przeniesienia:	280.990,92 zł.

Z przeniesienia: 280.990,92 zł.

Katowice, zaś drogowo-bitumiczne firma „Termak“, Katowice.

Koszta wynosiły około . . . . . 153.000,— zł.

pokryte częściowo przez Śląski Urząd Wojewódzki, częściowo przez adjacentów.

8. **Rozbudowa ulicy Jagiellońskiej przed gimnazjum matemat.-przyrodn.** Wykonano 500 m^2 chodnika z płyt granitoidowych, przesunięto parkan murowany, przebrukowano jezdnię na system zalewania spojeń cementem oraz wyszosowano nową jezdnię jako podłoże dla przyszłej warstwy smołowcowej syst. „Termak“. Roboty murarskie powierzono firmie Poloczek, Katowice, brukarskie firmie Leuschner, zaś drogowo-bitumiczne firmie „Termak“, Katowice. Koszta wynosiły . . . . 41.273,30 zł.

9. **Umocowanie bitumiczne szosy Brynowskiej na odcinku od szosy Ligockiej do granicy miasta.** Wykonano 8400 m^2 smołowego umocowania szosowego przez firmę „Kom-Dro-Bit“, Katowice kosztem . . . . 168.770,41 zł.

10. **Rozbudowa ulicy Krakowskiej na odcinku od ulicy Granicznej do ulicy Bogucickiej.** Wybrukowano 6870 m^2 jezdni ulicy dużą kostką granitową na podłożu szosowem systemu zalewania spojeń zaprawą cementową. Prace powierzono firmie Leuschner, Katowice. Koszta wynosiły . . . . 189.902,79 zł.

11. **Rozbudowa torów bocznic. w Rzeźni Miejskiej.** Ułożono 250 mb. nowych torów kolejowych, dwa pojedyńcze rozjazdy i 1 rozjazd angielski, oraz wybudowano mur oporowy, betonowy, dla rampy załadowczej o długości 150 mb. Roboty wykonała firma Dziuk, Katowice. Dotychczasowe koszta wynosiły około 180.000,— zł.

Do przeniesienia: 1.013.937,42 zł.

Z przeniesienia: 1.013.937,42 zł.

12. **Rozbudowa bocznej jezdni ulicy Marsz. Piłsudskiego przed willą p. Wojewody,** w rozmiarze 300 m^2 przy ułożeniu impregnowanych kostek drewnianych na podłożu betonowem, 200 m^2 chodnika z płyt granitoidowych, oraz przesunięciu parkanu na długość 70 mb. Prace murarskie powierzono firmie L. Dembiński, ślusarskie firmie Schmiegel, zaś brukarskie firmie Leuschner, Katowice.
Koszta wynosiły . . . . 48.525,38 zł.

13. **Zabezpieczenie ruchu ulicznego.** Zabezpieczono ruch kołowy i pieszy w obrębie miasta Wielkich Katowic przez ustawienie tablic ostrzegawczych, kierunkowych oraz poręczy.
Koszta wynosiły . . . . 17.336,42 zł.

14. **Zakup materjałów brukowych.** Zakupiono materjały do brukowania ulicy Krakowskiej i szosy Król. Huckiej. Dostawę materjałów brukowych uskuteczniono przez krajowe kamieniołomy granitowe na Wołyniu (300 ton) oraz kamieniołomy szwedzkie (700 ton).
Wydatkowana kwota wynosi . . . 101.817,23 zł.

15. **Rozbudowa ulicy Ryszarda i Józefa Hallera.** Zakupiono tylko próbne wagony półbruczku.
Wydatkowana kwota wynosi . . . 6.630,39 zł.

II. Główny remont ulic (placów)

wykonany przez przedsiębiorstwa brukarskie.

W dzielnicy I. Rynek, ulica Plebiscytowa, Dąbrowskiego, Sienkiewicza, Mikołowska, Francuska, Kochanowskiego, Andrzeja, Matejki, Łączna, Stawowa i plac Miarki — razem 9000 m^2. Naprawiono jezdnię szosową ulicy Bielskiej o powierzchni około 2500 m^2.

W dzielnicy II. Ulica Ludwika, Leopolda i szosa do Murcek, razem ca. 2000 m^2.

Do przeniesienia: 1.188.246,84 zł.

Z przeniesienia: 1.188.246,84 zł

W dzielnicy III. Szosa do W. Hajduk, ca 2000 m².

W dzielnicy IV. Ul. Ligocka i Załęska.

Wydatkowana kwota wynosi . . . 65.277,73 zł.

III. Konserwacja ulic, dróg, placów targowych oraz chodników, wykonana we własnym zarządzie.

Roboty około konserwacji ulic, dróg, szos, chodników i placów targowych wykonano analogicznie jak w latach poprzednich własnymi i stałymi robotnikami.

Do transportu potrzebnych materjałów, do odwozu mułu z ulic i rowów służył jeden zaprzęg miejski. W miarę potrzeby zatrudniono przy tych robotach zaprzęgi prywatne.

Przy konserwacji ulic, szos, i t. p. zatrudniono przeciętnie:

40 sił męskich włącznie z dozorcami
3 siły żeńskie.

Dla Miejskiego Urzędu Mierniczego stawiono stale do pomiarów 4 siły męskie.

Koszta wynosiły włącznie materjału i robocizny . . . . 200.000,— zł.

Razem A.: 1.453.524,57 zł.

B. Kanalizacja.

I. Nowa budowa urządzeń kanalizacyjnych.

1. **Budowa kanału w ulicy Powstańców, na odcinku od ulicy Plebiscytowej do ulicy Konckiego.** Ułożono 105 mb. kanału z rur kamionkowych o przekroju 250 mm z potrzebnymi szybami i odgałęzieniami domowemi, oraz dla przyszłej katedry. Roboty wykonała f-a Widuch, Katowice. Koszta wynoszą . . . . 10.000,— zł.
2. **Budowa kanału deszczowego w ulicy Łącznej.** W związku z budową gmachu

Do przeniesienia: 10.000,— zł.

Z przeniesienia:	10.000,— zł.
Banku Gospodarstwa Krajowego przy ulicy Mickiewicza został usunięty stary murowany kanał deszczowy, w miejsce którego wybudowano nowy kanał betonowy, długości 105 bm. parabolicznego przekroju 1450—1650 mm. Roboty wykonała firma „Triton", Katowice.	
Koszta wynosiły	32.000,— zł.
które zostały pokryte przez Bank Gospodarstwa Krajowego.	
3. **Skanalizowanie bloków domów mieszkalnych przy ulicy Raciborskiej.** Ułożono 485 mb. kanału z rur kamionkowych o przekroju 250—300 mm z potrzebnymi szybami i odgałęzieniami domowemi. Roboty wykonała f-a Widuch, Katowice.	
Koszta wynosiły	20.000,— zł.
4. **Skanalizowanie ulicy św. Jacka w Dzielnicy I.** na odcinku od kolei do składowisk miejskich. Ułożono 280 mb. kanału z rur kamionkowych o przekroju 250 i 350,570 mm wraz z odgałęzieniami domowemi. Prace powierzono firmie „Triton", Katowice.	
Koszta wynosiły	18.473,62 zł.
5. **Odwodnienie nowego składowiska miejskiego przy ulicy Dąbrowskiego.** Nowo założoną składnicę materjałów budowlanych Urzędu Budownictwa Naziemnego i Podziemnego odwodniono do kanału przy ulicy św. Jacka kosztem około . .	10.000,— zł.
przyczem ułożono 120 mb. rur kamionkowych o przekroju 250 mm. Roboty wykonała „Triton", Katowice.	
6. **Sondowanie gruntów.** Wykonano sondowanie gruntów na terenach dla projektowanego zakładu kąpielowego przy pierwszym stawie zaporowym, położonym na zachód od szosy Murckowskiej oraz dla projektowanego szpitala cen-	
Do przeniesienia:	90.473,62 zł.

Z przeniesienia: 90.473,62 zł.

tralnego w Ligocie. Roboty powierzono firmie „Triton“ w Katowicach.
Wydatkowane koszta wynoszą . . . 7.781,02 zł.

7. **Wykonanie domowych połączeń kanałowych.** Na osobny wniosek i na koszt interesentów wykonano 36 nowych połączeń kanałowych do kanalizacji publ.

II. Konserwacja i czyszczenie kanałów.

Miejska sieć kanalizacyjna, obejmująca 4700 mb. przewodów kanałowych z rur kamionkowych, betonowych i murowanych o profilu od 200 — 1600 mm, wymagała jak corocznie tak i w roku sprawozdawczym robót około czyszczenia i konserwacji wzgl. naprawy kanałów, szybów włazowych, przelewów oraz urządzeń dla spłókiwania kanałów.

Wyczyszczono około 9000 mb. przewodów kanałowych, 200 sztuk szybów kanałowych, przyczem przepracowano 7.500 dniówek roboczych przez własnych robotników. W 30 szybach kanałowych znajdujące się urządzenia do samoczynnego spłukiwania kanałów zostały regularnie uruchomione i to w okresach miesięcznych.

Czyszczenie ulicznych skrzyń osadowych wykonano za pomocą trzech konnych wozów kanałowych.

Na wniosek i koszt właścicieli prywatnych realności oczyszczono domowe przewody kanałowe w kilku wypadkach, gdzie zabiegi instalatorów były bez skutku.

Przy konserwacji i czyszczeniu kanałów i t. p. zatrudniano stale 24 robotników.

Koszt tychże robót wraz z materjałem i robocizną wynosi . . . . 100.000,— zł

III. Ruch w oczyszczalniach ścieków i wód kanałowych.

Ruch czterech stacyj dla oczyszczania ścieków wód kanałowych przeprowadzono

Do przeniesienia: 198.254,64 zł.

Z przeniesienia:	198.254,64 zł.

bez wszelkich przeszkód. Wykonano w miarę potrzeby naprawę maszyn, osadników, stawów i rurociągów mułowych.

W Dzielnicy II. został ułożony nowy rurociąg mułowy do wypompowania mułu płynnego. Uzyskany i wysuszony muł sprzedawano jak dotąd na cele rolnicze jako nawóz po cenie 1,25 zł. za jednokonny, po 2,50 zł. za dwukonny wóz, oraz płynny muł po cenie 0,50 zł. do wozu beczkowego.

W oczyszczalniach pracowało stale
14 sił męskich włącznie dozorców
i maszynistów,
4 siły żeńskie.

Koszta powyżej wyłuszczonych robót (materjał i robocizna) wynosiły	57.000,— zł.
Razem B.:	255.254,64 zł.

Administracja nabywania gruntów.

W okresie sprawozdawczym **zakupiono** następujące grunta:

L. b.	Data	Oznaczenie według księgi wieczystej	Wielkość ha	ar	m²	Od kogo nabyto	Cena kupna zł
1.	22. 6. 28	karta 68 i 1014 Kat.		13	38	Anna Kubitza	96.660.–
2.	2. 8. 28	karta 228 Kat. parcela		2	45	Nytz Antoni	12.500,—
3.	2. 8. 28	karta 396 Katowice		14	43	Nytz Jan	77.000,—
4	2. 8. 28	karta 459 Katowice		13	09	Spadk. po śp. Filipie Grzondzielu	75.000,—
5.	24. 8. 28	karta 4 Katowice		16	10	Sowa Marja	96.000,—
6.	24. 8. 28	karta 3 Katowice		2	18	Greif Waleska	15.000,—
7.	24. 8. 28	karta 557 Katowice		11	46	Zełka Marja	80.000,—
8.	3. 1. 29	Parc. 28 i 106/26. mapa 15 obr. Górne Lasy Pszcz.	35	10	92	Ks. Pszczyńsk.	
9.	11. 1. 29	karta 1550 Katowice	1	51	33	Tiele Winckler	600.000,—
10.	29. 1. 29	kart. 281 Bog.					
		parc. 1140/18		32	57		
		„ 1141/18		22	83		
		kart. 326 Bog					
		parc. 438/18		12	80		
		kart. 307 Bog.				Katowickiej	
		parc. 382/18		12	50		
		„ 1002/78	1	53	30	Sp. Akc.	
		„ 1142/83	2	15	19		
		kart. 831 Bog.				(zamiana p.	
		parc. 1143/83	2	01	63		
		z parc. 72		63	69	sprzedaż	
		„ „ 1012/68				No. 1.)	
		„ „ 1144/68	1	71	68		
		„ „ 1145/68					

W okresie sprawozdawczym **sprzedano** następujące grunta:

L. b.	Data	Oznaczenie według księgi hipotecznej	Wielkość ha	Wielkość ar	Wielkość m²	Komu sprzedano	Cena kupna Zł
1.	29. I. 29.	karta 163 Bog. parc. 629/69		78	47	Katowicka Spółka Akcyjna (zamiana p. kupno pod No. 10.	
		„ 70		13	80		
		„ 71	1	78	50		
		karta 969 Kat. parc. 1069/28		11	54		
		„ 306/27		45	00		
		„ 1374/29	1	18	84		
		karta 7 Kat. parc. 1511/29		12	29		
		karta 906 Kat. parc. 1375/33	1	31	73		
		„ 1509/30		19	23		
		karta 469 Kat. parc. 1382/36		66	80		
		„ 1381/36		08	62		
		karta 1503 Kat. parc. 1092/43		26	88		
		„ 1094/43		07	32		
		karta 1503 Kat. parc. 953/42		04	60		

L. b.	Data	Oznaczenie według księgi hipotecznej	Wielkość ha	ar	m²	Komu sprzedano	Cena kupna
	29. I. 29.	karta 1503 Kat. parc. 1331/41		36	14	Katowicka Spółka Akcyjna (zamiana p. kupno pod No. 10.)	
		karta 2 Kat. parc. 1097/44		18	60		
		„ 1095 44		23	48		
		„ 35		15	60		
		„ 1037/46		68	75		

Razem gruntów nabytych 46 ha 21 ar 53 m²
„ „ sprzedanych 8 „ 86 „ 19 „

Przybyło więc 37 ha 35 ar 34 m²

Szkolnictwo powszechne.

Aczkolwiek sprawozdanie niniejsze dotyczy roku obrachunkowego 1928/29, to dane statystyczne wyszczególnione są w niem z 2 lat, gdyż rok szkolny nie pokrywa się z rokiem obrachunkowym, rozpoczyna się bowiem z dniem 1 września a kończy się z dniem 31 sierpnia. Z tego też powodu wyszczególni się w pierwszym rzędzie dane statystycz. z końca roku szkolnego 1927/28, t. j. z 28 czerwca 1928 r. W dniu tym istniało w Katowicach 27 samodzielnych szkół powszechnych z ogólną liczbą uczniów i uczennic 11.641. Szkoły te w dniu tym liczyły 276 klas. Z wykazów stanu uczniów, przedłożonych przez kierownictwa szkół, wynika, że 8.645 uczniów i uczennic było narodowości polskiej, czyli 74,26%, zaś 2.996 uczniów i uczennic narodowości niemieckej, czyli 25,74%. Na początku roku szkolnego 1928/29 (1 września 1928 r.) frekwencja szkół wykazywała 13.408 uczniów i uczennic w 302 klasach. Zestawienie wykazuje w tym dniu 10.030 uczniów i uczennic narodowości polskiej, czyli 74,81%, 3.291 dzieci narodowości niemieckiej, czyli 24,54% i 87 dzieci, czyli 0,65 % narodowości innej. 12.686 dzieci było wyznania rzymsko-katolickiego, 525 uczniów i uczennic wyznania

ewangelickiego, 193 wyznania żydowskiego i 4 dzieci innych wyznań.

Szkoły te pomieszczone były w następujących budynkach:

A. Dzielnica I. (Stare Katowice).

a) **W gmachu szkolnym przy ul. Jagiellońskiej:**

Szkoła powszechna męska im. Marsz. Józefa Piłsudskiego, kierownik p. Zajchowski.

W budynku tym mieści się również szkoła dokształcająca kupiecko-handlowa i szkoła dokształcająca przemysłowa I. Stan ten wpływa bardzo niekorzystnie na szkołę powszechną, dla której przeznaczony jest budynek w pierwszym rzędzie, lecz z braku pomieszczenia nie można na razie zaprowadzić żadnych zmian.

b) **W gmachu szkolnym przy ul. Bartosza Głowackiego:**

1. Szkoły powszechne żeńskie im. Marji Konopnickiej, których kierownikami są pp. rektorowie Cieślik i Tatarczyk,
2. Szkoła specjalna dla dzieci umysłowo upośledzonych pod kierownictwem p. Rzeszowskiego.

Budynek posiada 26 ubikacyj klasowych, które nie wystarczą na pomieszczenie wzsystkich 32 klas tych 3 szkół, skutkiem czego nauka odbywać się musi również w porze popołudniowej.

c) **W gmachu szkolnym przy ul. Dąbrówki:**

1. Szkoła powszechna męska im. Ks. Piotra Skargi, kierownik p. Kopp,
2. Szkoła powszechna ewangelicka dla mniejszości językowej niemieckiej, której kierownikiem jest p. rektor Mansel.

W tym gmachu szkolnym pomieszczona jest pracownia przyrodnicza, z której korzystają wszystkie szkoły powszechne, położone na terenie miasta Katowic.

Oprócz wspomnianych szkół powszechnych odstąpiono 7 ubikacyj do wyłącznej dyspozycji szkoły budowlanej Związku Samodzielnych Polskich Budowniczych w Katowicach i 3 ubikacje szkole przysposobienia handlowego Izby Handlowej. Pomieszczenie tych szkół zawodowych hamuje rozwój szkół powszechnych, dla których budynek

jest przeznaczony, lecz na razie żadnych zmian zaprowadzić nie można, gdyż i te szkoły zawodowe są koniecznie potrzebne. Pozatem w 3 ubikacjach klasowych umieszczony jest od szeregu lat miejski żłóbek dla dzieci, o którego usunięcie czyni się usilne starania, które nie odniosły skutku, gdyż nie ma dla niego innego pomieszczenia. Z 29 ubikacyj klasowych, znajdujących się w tym budynku szkolnym, tylko 15 służy celom szkoły powszechnej, skutkiem czego szkoły powszechne w nim pomieszczone, muszą odbywać naukę aż do godziny 6 wieczorem, co wpływa ujemnie tak na samą naukę jak i na zdrowie dziatwy szkolnej oraz nauczycielstwa.

d) **W gmachu szkolnym przy ul. Stawowej:**

1. Szkoła powszechna żeńska dla mniejszości językowej niemieckiej im. Henryka Sienkiewicza, p. o. kierownika p. Batsch. Dotychczasowy stały kierownik, konrektor p. Sojka został w dniu 7 stycznia 1929 r. przez Wydział Oświecenia Publicznego zawieszony w urzędowaniu.
2. Szkoła powszechna męska dla mniejszości językowej niemieckiej im. Henryka Sienkiewicza p. o. kierownika p. Frühauf. Dotychczasowy stały kierownik p. rektor Bania został przez swą władzę przełożoną zawieszony w urzędowaniu, a to dnia 7. 1. 1929 r.

Z braku ubikacyj klasowych musi się odbywać nauka w tych szkołach na zmianę co tydzień raz przed południem, w drugim tygodniu po południu.

e) **W dwóch gmachach szkolnych w Katowickiej Hałdzie** mieści się szkoła powszechna im. ks. Józefa Poniatowskiego, której kierownikiem jest p. rektor Machnik

f) **Szkoła powszechna żydowska,** której w roku sprawozdawczym nadano nazwę „im. Berka Joselowicza“, umieszczona jest przejściowo w gmachu gimnazjum żeńskiego przy ul. 3. Maja. Kierownikiem tej szkoły jest p. Dligacz. Nauka w tej szkole odbywa się tylko w porze popołudniowej, gdyż przedpołudniem zajęty jest gmach przez gimnazjum żeńskie.

Szkoły powszechne na terenie starego miasta odczuwają dotkliwie zaniechania wszelkich inwestycyj miejskich podczas wojny światowej i w następującym po niej czasie inflacyjnym, podczas których prawie że nic nie budowano. Powrót Śląska na łono Macierzy, przez co Katowice stały

się stolicą Województwa Śląskiego, poza naturalnym przyrostem ludności spowodował znaczne powiększenie się liczby mieszkańców, tak że obecnie na udzielanie normalnej nauki (tylko w porze przedpołudniowej) brakuje w Katowicach Starych około 70 ubikacyj klasowych, czyli że w najbliższym czasie winno miasto wybudować conajmniej 4 budynki szkolne po 20 ubikacyj klasowych.

B. Dzielnica II. (Bogucice).

a) **W gmachu szkolnym I. przy ul. Wolności:**
Szkoła powszechna męska im. Adama Mickiewicza, kierownik p. Klimek.

b) **W gmachu szkolnym II. przy ul. Wolności:**
Szkoła powszechna żeńska im. św. Barbary, kierownik p. Desaga.

W okresie sprawozdawczym przystąpił Zarząd Ogrodów Miejskich do założenia za szkołą boiska sportowego. Grunt, na którym boisko urządzono, należy do Katowickiej Spółki Akcyjnej. Powierzchnia jego wynosi 6,400 m^2. Koszta założenia wynoszą 25.000,— zł. Boiska tego na razie nie oddano do użytku, gdyż dla utrwalenia powierzchni obsiano je trawą, tak że w przyszłej jesieni będzie je można oddać do użytku szkół, położonych w dzielnicy II, zaś w czasie, w którym nie będzie potrzebne dla szkół, przydzieli się boisko miejscowym Towarzystwom.

Również założono w tym czasie przy szkole ogród doświadczalny o powierzchni 560 m^2. W ogrodzie tym pielęgnować będą uczennice klas wyższych rośliny i t. p., przez co wzbudzi się u tych uczennic zamiłowanie do hodowania roślin, warzywa i t. d. Koszta założenia tego ogrodu wynoszą 2.500 zł.

c) **W gmachu szkolnym przy ul. Krakowskiej w Zawodziu:**
Szkoła powszechna żeńska im. Król. Jadwigi, kierownik p. Holona.

Projektowanej budowy gmachu szkolnego, w miejsce obecnego budynku, nie nadającego się już do celów szkolnych, w okresie sprawozdawczym nie można było zrealizować. Fundusze na budowę stoją do dyspozycji z pożyczki amerykańskiej, lecz brak pod budynek odpowiedniego terenu. Najodpowiedniejszym terenem pod budowę szkoły

jest teren przy ul. Barbary, należący do Katowickiej Spółki Akcyjnej. Pertraktacje z Zarządem Katowickiej Spółki Akcyjnej, prowadzone przez miasto wskutek nieustępliwości Zarządu Spółki nie dały dotąd żadnego wyniku, tak, że należy się z tem liczyć, że i w przyszłym roku budżetowym nie będzie można rozpocząć budowę projektowanego budynku szkolnego. Najgorzej wychodzi na tem dziatwa szkolna, która uczyć się musi w budynku tak niezdrowym i niehigjenicznym oraz nauczycielstwo, które zmuszone jest w nim uczyć.

d) **W gmachu szkolnym przy ul. Szkolnej w Zawodziu:**

Szkoła powszechna im. Jana III. Sobieskiego, rektor p. Müller.

e) **W gmachu szkolnym II. przy ul. Krakowskiej w Zawodziu:**

Szkoła powszechna ewangelicka im. Mikołaja Reja, pod kierownictwem p. Matuszczyka.

f) **W gmachu szkolnym przy ul. Markiefki w Bogucicach:**

Szkoła powszechna dla mniejszości językowej niemieckiej im. Stalmacha, p. o. kierownika p. Ziaja.

Ponieważ do dyspozycji stoi w tym gmachu tylko 8 klas, zaś szkoła liczy 16 klas, zatem musi się nauka odbywać przed południem i po południu.

C. Dzielnica III. (Załęże.)

Z początkiem roku szkolnego 1928/29 (1. września 1928 r.) podzielono w Załężu istniejące 4 szkoły powszechne mieszane na odrębne szkoły męskie i żeńskie. Zarządzenie to wywołało początkowo niezadowolenie w pewnej części społeczeństwa. Po wyjaśnieniu jednak ujemnych stron szkół mieszanych pogodzono się z faktem dokonanym. Obecnie większa część społeczeństwa jest zupełnie zadowolona z tego rozdziału.

Szkoły te pomieszczono jak następuje:

a) Szkołę powszechną żeńską im. Tadeusza Rejtana w gmachu szkolnym przy ul. Wojciechowskiego 53. Kierownikiem szkoły jest p. Magryś.

b) Szkołę powszechną męską im. Józefa Lompy w gmachu szkolnym przy ul. Wojciechowskiego 107. Kierownikiem jej jest p. Wierzbicki.

c) Szkołę powszechną żeńską im. Juljusza Słowackiego w gmachu szkolnym przy ul. Gimnastycznej. Kierownikiem jest p. Blicharz.

d) Szkołę powszechną męską im. Jana Kochanowskiego w gmachu przy ul. Wojciechowskiego 99. Kierownikiem jest p. Kiełczewski.

e) W dotychczasowej szkole ewangelickiej przy ul. Wojciechowskiego 116 umieszczona jest szkoła powszechna dla mniejszości językowej niem. im. Narutowicza. Kierownikiem jej jest kierownik szkoły ewangelickiej p. Skarabisz. Pozostałe klasy tej szkoły, które nie mogą być pomieszczone w tym szczupłym gmachu, mają naukę w poprzednio wymienionych szkołach.

f) Dotychczasowa szkoła ewangelicka im. Andrzeja Frycz Modrzejowskiego, pod kierownictwem p. Skarabisza, istnieje jeszcze.

g) Szkoła powszechna im. Ks. Damrota w Załęskiej Hałdzie pod kierownictwem p. Ścisły, mieści się w dotychczasowym starym budynku szkolnym.

Z nastaniem wosny 1928 r. rozpoczęto budowę nowego gmachu dla tej szkoły. Do zimy doprowadzono budynek częściowo pod dach. Prace prowadzone są obecnie w tempie przyśpieszonem, tak że od nowego roku szkolnego będzie gmach oddany do użytku.

D. **Dzielnica III. (Dąb.)**

Szkoły w tej miejscowowści mieszczą się w dotychczasowych gmachach, a to:

1. Szkoła powszechna im. Karola Miarki w gmachu przy ul. Sportowej. Kierownkiem jej jest p. Górnikiewicz.

   Podczas wakacyj letnich 1928 r. doprowadzono do porządku natryskalnię, istniejącą w tym gmachu szkolnym kosztem 1.557,— zł. Reparacja ta była koniecznie potrzebna, gdyż budynek położony jest na wzgórzu, tak że ciśnienie wody stale było bardzo słabe, co uniemożliwiało używanie natryskalni, ze względów higjenicznych w szkole tak koniecznie potrzebnej. Wbudowano pompę, która wpompowuje wodę do rezerwuaru, znajdującego się na strychu z którego następnie woda spada do natryskalni, znajdującej się w suterenach.

2. Szkoła powszechna im. Zygmunta Krasińskiego, której kierownikiem jest nadal p. Golański, mieści się w budynku przy narożniku ul. Dębowej i Seydy. Ponieważ budynek już nie jest odpowiedni, zatem postanowły Korporacje miejskie dokonać w roku budżetowym 1929/30 dobudowy. Pra-

ce w międzyczasie rozpoczęto i prawdopodobnie jesienią oddane zostaną ubikacje dobudowane do użytku. Budynek otrzyma również centralne ogrzewanie ciepło-wodne.

E. Dzielnica IV. (Ligota.)

Istniejąca tutaj szkoła powszechna im. Stanisława Staszyca, systemu mieszanego, której kierownikiem jest p. Stachowski, mieści się w istniejących dwóch budynkach szkolnych.

F. Dzielnica IV. (Brynów.)

Szkoła powszechna im. Tadeusza Kościuszki, pod kierownictwem p. Piotrochowicza mieści się w dotychczasowym budynku.

Szkoły gospodarstwa domowego.

Na udzielanie nauki gospodarstwa domowego dla dziewcząt ostatnich trzech roczników szkolnych, istnieją osobne kuchnie gospodarcze, mieszczące się w następujących gmachach szkolnych:

a) przy szkole powszechnej żeńskiej im. Marji Konopnickiej przy ul. Bartosza Głowackiego,
b) przy szkole powszechnej przy ul. Stawowej. Ubikacje te urządzono dopiero w ostatnim okresie sprawozdawczym,
c) przy szkole powszechnej im. Ks. Józefa Poniatowskiego w Katowickiej Hałdzie,
d) przy szkole powszechnej im. św. Barbary przy ul. Wolności w dzielnicy II,
e) przy szkole powszechnej im. Juljusza Słowackiego w dzielnicy III. (Załęże),
f) przy szkole powszechnej im. Karola Miarki w dzielnicy III. (Dąb),
g) przy szkole powszechnej im. Stanisława Staszyca w dzielnicy IV. (Ligota).

W nowo budującym się gmachu szkolnym w Załęskiej Hałdzie urządzona będzie również kuchnia gospodarcza, tak, że nauki tej udzielać się będzie w przyszłym roku szkolnym również w tej miejscowości, gdyż obecnie dochodzić muszą uczennice z Załęskiej Hałdy do szkoły w Katowickiej Hałdzie, co połączone jest z różnemi trudnościami.

W okresie sprawozdawczym uzupełniono w szkołach żeńskich maszyny do szycia. Zakupiono 32 maszyny do szycia systemu Rast i Gasser Central-Bobin za ogólną kwotę 10.922,— zł.

Wychowanie fizyczne w szkołach powszechnych.

Do udzielania nauki gimnastyki istnieją w Katowicach tylko 3 sale gimnastyczne, mianowicie przy szkole powszechnej żeńskiej im. Marji Konopnickiej w dzielnicy I, przy domie ludowym w dzielnicy II i w dzielnicy III (Załęże).

Korporacje miejskie, dbające o rozwój fizyczny dziatwy szkolnej, uchwaliły na razie kredyty na wybudowanie nowej sali gimnastycznej w centrum Katowic, mianowicie przy szkole powszechnej przy ul. Stawowej.

Istniejące sale gimnastyczne w czasie wolnym od nauki, t. j. w godzinach wieczorowych, przydzielono Towarzystwom gimnastycznym oraz Ośrodkowi Wychowania Fizycznego i Przysposobienia Wojskowego.

Inne budynki szkolne.

Budynek byłej szkoły powszechnej przy ul. Szafranka, który od roku 1922 zajmował Śląski Urząd Wojtwódzki na pomieszczenie różnych Wydziałów tego Urzędu, nie mógł być oddany do użytku szkół powszechnych. Wprawdzie Urząd Wojewódzki wypowiedział kontrakt najmu na dzień 31 marca 1929 r., lecz budynku w przyszłych dwóch latach nie można będzie oddać celom szkolnym, gdyż muszą w nim być pomieszczone biura miejskie, mieszczące się dotąd w starym gmachu administracyjnym przy ul. Młyńskiej. Po wybudowaniu nowego miejskiego gmachu biurowego prawdopodobnie będzie budynek oddany celom, do których jest przeznaczony.

Nauczycielstwo szkół powszechnych.

Kierowników i nauczycieli szkół powszechnych opłaca Skarb Śląski, wobec czego miasto na obsadzanie posad nauczycielskich nie ma żadnego wpływu. Decyduje o tem wyłącznie Wydział Oświecenia Publicznego Śląskiego Urzędu Wojewódzkiego.

Nadzór higjeniczny.

Nadzór lekarski nad dziatwą szkół powszechnych wykonuje 15 lekarzy w charakterze pracowników kontraktowych.

Do czynności lekarzy szkolnych należy przedewszystkiem nadzór nad stanem budynku pod względem higjenicznym, badanie wszystkich dzieci nowowstępujących i wypełnienie wykązów indywidualności i wreszcie udzielanie pomocy lekarskiej dzieciom w razie ulegnięcia nieszczęśliwym wypadkom. Dzieci chore na oczy badane są przez specjalnego lekarza okulistę, którym jest p. Dr. Geisler.

W ciągu roku sprawozdawczego, w porozumieniu z Śląskim Urzędem Wojewódzkim, przystąpiono do wypracowania projektu organizacji opieki higjenicznej nad szkołami miejskiemi, gdyż dotychczasowa opieka higjeniczna nie jest wystarczająca. Sprawą tą zajmowała się obszernie Deputacja Szkolna. W wyniku obrad tej Deputacji zwrócono się do Magistratów większych miast Rzeczypospolitej o informacje dla przekonania się o organizacji tej opieki w szkołach innych miast. Odpowiedzi poszczególnych miast ujęto w formę statystyki porównowczej i przedłożono sprawę Komisji szpitalnej do wiadomości i wypowiedzenia swych uwag. Projektuje się utworzenie stanowisk kilku stałych lekarzy higjenistów, którzy pracowaliby wyłącznie w szkołach. W budżecie na rok obrachunkowy 1929/30 powiększono z tego powodu odpowiednio dotychczasowe kredyty. Istnieje nadzieja, że projekt w przyszłym okresie sprawozdawczym zostanie zrealizowany.

W szkolnej klinice dentystycznej przy ul. Stawowej, pod kierownictwem lekarza dentysty p. Rożanowicza leczy się bezpłatnie dzieci chore na zęby oraz bada się uzębienie wszystkich dzieci szkół powszechnych z Katowic centrum, z dzielnicy III i IV. Klinika ta czynna jest codziennie z wyjątkiem niedziel i świąt. W dzielnicy II. powierzono opiekę dentystyczną nad dziatwą szkolną dentyście zaangażowanemu przez b. gminę Bogucice, p. Wieczorkowi.

Ponieważ istniejąca klinika dentystyczna dla dzieci z dzielnic jest za odległa, postanowiły Korporacje miejskie zrealizować projekt urządzenia oddzielnych klinik dentystycznych dla dzieci z dzielnic II i III przez urządzenie tych klinik w dzielnicach. Na ten cel uchwalono 25.000,— zł. i w ciągu roku obrachunkowego 1929/30 projekt będzie zrealizowany, gdyż potrzebne ubikacje stoją do dyspozycji.

Wydatki na szkolnictwo powszechne.

W roku obrachunkowym 1928/29 wynosiły rzeczowe wydatki na szkolnictwo powszechne ogółem 959.512,84 zł.,

z czego 558.808,68 zł. wydatków zwyczajnych i 400.704,16 zł. wydatków zwyczajnych i 400.704,16 zł. wydatków nadzwyczajnych.

Dochody wynosiły 18.895,90 złotych, zatem niedobór 940.616,94 zł.

Rzeczowe wydatki miasta (kierowników szkół i nauczycieli opłaca Skarb Śląski) na 1 ucznia szkoły powszechnej w okresie sprawozdawczym, przyjmując stan uczniów według frekwencji z dnia 3 lutego 1929 r., wynosiły więc 71,28 złotych.

Szkolnictwo wydziałowe.

Zamknięcie rachunkowe za rok sprawozdawczy wykazuje kwotę 1.303.432,31 zł. tytułem wydatków utrzymania istniejących 4 szkół wydziałowych. Kwotę tę wydało miasto ze swych funduszy, gdyż Śląski Urząd Wojewódzki od kilku lat nie udziela subwencji na utrzymanie szkół wydziałowych, motywując odmowę swą brakiem kredytów. Mimo to korporacje miejskie nie szczędzą wydatków na te szkoły, które przez 53 letnie istnienie, a po przyłączeniu Śląska do Rzeczypospolitej przez stały rozrost, wykazały, że mają rację bytu. Statystyka, prowadzona przez kierownictwa tych szkół wykazuje, że wszyscy absolwenci szkół wydziałowych mają stałe zatrudnienie w przemyśle i handlu, jak też w różnych urzędach i chętnie są przyjmowani.

Przyjmowanie uczniów do klas I. szkół wydziałowych odbywa się bez egzaminu, a ponieważ pobierane opłaty szkolne wynoszą tylko 52 zł. rocznie, zaś dla dzieci funkcjonarjuszy państwowych, komunalnych i wojskowych zawodowych oraz dla dzieci rodziców niezamożnych, którzy przedłożą świadectwo niezamożności, w myśl istniejących przepisów, wydanych przez Województwo w porozumieniu z Śląską Radą Wojewódzką, udzielane są zniżki opłat w wysokości 50%, zatem napływ uczniów do tych szkół jest wielki. Z czasem doszłoby do tego, że w Katowicach zlikwidowałyby się szko-

ły powszechne i istniałyby tylko szkoły wydziałowe. Temsamem wydatki osobowe szkół powszechnych, ponoszone przez Skarb Śląski, spadłyby na miasto. Miasto z czasem nie byłoby w stanie do ponoszenia tych wydatków, gdyż nie może ograniczyć wydatków na inne bardzo ważne cele, aby tylko łożyć na szkolnictwo wydziałowe. Pierwsze trzy klasy szkół wydziałowych równają się programem szkołom powszechnym o typie 7-mioklasowym. Miasto, odciążające Skarb Śląski przez utrzymanie tych niższych klas, nie otrzymuje w zamian żadnej subwencji, tak, iż postanowiono zmienić obecny system 9-cio klasowych szkół wydziałowych na system 6-cio klasowy, przez co pierwsze trzy roczniki zmuszone byłyby uczęszczać do szkół powszechnych. Zamiaru tego nie można było wprowadzić w czyn, gdyż wskutek protestu ze strony rodziców Rada Miejska nie przychyliła się do uchwał Magistratu. Na skutek tego postanowił Magistrat nie zezwalać na utworzenie paralelek przy pierwszych 3 klasach. Uchwała ta nie uzyskała aprobaty Rady Miejskiej. Magistrat podtrzymał jednakowoż swą poprzednią uchwałę, wobec czego powstał spór administracyjny pomiędzy Radą Miejską a Magistratem. Komisja arbitrażowa, wybrana na podstawie § 36 ordynacji miejskiej z dnia 30 maja 1853 r., mająca doprowadzić do ugody pomiędzy Magistratem a Radą Miejską, większością głosów uchwaliła na dwóch posiedzeniach, odbytych w ciągu okresu sprawozdawczego, po poprzedniem wysłuchaniu opinji pedagogów i lekarzy, że nie należy zezwolić na otwarcie paralelek przy pierwszych trzech klasach szkół wydziałowych.

Wobec tego otwiera się tylko po jednej klasie I. w istniejących 4 szkołach wydziałowych. Przyjmowanie uczniów odbywa się w ten sposób, że przyjmuje się po 50 uczniów do każdej szkoły według kolejności zgłoszeń. Wpisy te nastręczają kierownikom szkół wiele kłopotów i niesłusznych zarzutów ze strony rodziców rozgoryczonych nieprzyjęciem ich dzieci.

Z ostatnio wyłuszczonych powodów, kierownictwa szkół wydziałowych powitały z wielkiem zadowoleniem projekt ustawy w sprawie reorganizacji szkół wydziałowych w Województwie Śląskiem, wypracowany przez Wydział Oświecenia Publicznego Śląskiego Urzędu Wojewódzkiego. Projekt ten przewiduje trzyklasowe szkoły wydziałowe o trzech odmiennych typach, mianowicie: handlowy, przemysłowy i rolniczy. Warunkiem przyjęcia do tych nowych szkół jest ukoń-

czenie 7-klasowej szkoły powszechnej. Ustawa ta nie mogła być wprowadzona w życie, gdyż Sejm Śląski, który ustawę tę miał uchwalić, został rozwiązany.

Ściąganie opłat szkolnych odbywało się w terminach dotychczasowych. Rodzice niezamożni mają możność płacenia taks w 4 równych ratach z tem, że do 5 dnia czwartego miesiąca danego półrocza całkowita taksa pod rygorem niedopuszczenia uczniów do dalszych zajęć szkolnych musi być uiszczona. Tych już tak nieznacznych taks, rozłożonych na raty wprost nikłe, nie uiszczają rodzice w terminach wyznaczonych, tak że po upływie ostatniego terminu wydala się uczniów zalegających z taksami z zakładu, co odnosi ten skutek, że taksy natychmiast są uiszczane.

W ubiegłym okresie sprawozdawczym dokonano przeniesienia szkół wydziałowych do budynków dla nich przeznaczonych. Dotąd bowiem mieściły się szkoły polskie w gmachu szkoły żeńskiej, starym i nie tak odpowiednim, zaś szkoły wydziałowe dla mniejszości językowej niemieckiej w gmachu szkoły męskiej, nowcześniejszym i pod każdym względem odpowiedniejszym. Przeniesienie dokonano w ten sposób, że szkoły męskie, tak polską jak i mniejszościową, umieszczono w gmachu szkoły męskiej, zaś obie szkoły żeńskie umieszczono w gmachu szkoły żeńskiej.

W gmachu szkół żeńskich podczas wakacyj letnich 1928 roku urządzono nowe ogrzewanie centralne ciepło-wodne w miejsce dotychczasowego przestarzałego ogrzewania systemu ciepłego powietrza. Koszta tej instalacji wynosiły 121.131,02 zł.

Ogrzewanie centralne otrzymała też sala gimnastyczna, położona przy szkołach wydziałowych.

Ponieważ istniejące budynki nie wystarczą na pomieszczenie wszystkich 4 szkół wydziałowych, zatem z konieczności odbywa się nauka w poszczególnych szkołach na zmianę 3 dni w tygodniu przed południem i 3 dni po południu. W roku szkolnym 1928/29 szkoły polskie mają naukę w poniedziałki, wtorki i środy po południu, w dniach tych mają szkoły mniejszościowe naukę przed południem. W pozostałych dniach tygodnia odbywa się nauka przed południem w szkołach polskich, zaś w szkołach mniejszościowych po południu.

Frekwencja szkół wydziałowych przedstawia się jak następuje:

a) Polska szkoła wydziałowa żeńska:

Dnia 28 czerwca 1928 r.:	Dnia 5 września 1928 r.:	Dnia 3 lutego 1929 r.:
klasa I 1 oddział	klasa I 1 oddział	klasa I 1 oddział
„ II 3 oddziały	„ II 1 „	„ II 1 „
„ III 3 „	„ III 3 „	„ III 3 oddziały
„ IV 3 „	„ IV 3 „	„ IV 3 „
„ V 3 „	„ V 4 „	„ V 4 „
„ VI 3 „	„ VI 3 „	„ VI 3 „
„ VII 2 „	„ VII 2 „	„ VII 2 „
„ VIII 1 oddz ał	„ VIII 1 oddział	„ VIII 1 oddział
„ IX 1 „	„ IX 1 „	„ IX 1 „
Razem: 20 oddziałów	Razem: 19 oddział.	Razem: 19 oddział.
z 814 uczennicami w tem 715 mie scowych i 99 pozamiejscowych	z 850 uczennicami, w tem 740 miejscow. i 110 pozamiejscow.	z 847 uczennicami, w tem 725 miejscowych i 122 pozamiejscow.

W dniu 3 lutego 1929 roku zatrudniano w szkole 26 sił nauczycielskich. Kierownikiem jej jest nadal p. rektor Chrząstowski, który sprawuje również funkcje zarządcy gmachu szkół wydziałowych żeńskich i wykonuje nadzór nad salą gimnastyczną.

Lekarzem szkolnym jest p. Dr. K n o s a ł a.

b) Polska szkoła wydziałowa męska:

Dnia 28 czerwca 1928 r.:	Dnia 5 września 1928 r.:	Dnia 3 lutego 1929 r.:
klasa I 1 oddział	klasa I 1 oddział	klasa I 1 oddział
„ II 3 oddziały	„ II 1 „	„ II 1 „
„ III 4 „	„ III 3 oddziały	„ III 3 oddziały
„ IV 3 „	„ IV 4 „	„ IV 4 „
„ V 3 „	„ V 3 „	„ V 3 „
„ VI 3 „	„ VI 3 „	„ VI 3 „
„ VII 1 oddział	„ VII 2 „	„ VII 2 „
„ VIII 1 „	„ VIII 1 oddział	„ VIII 1 oddział
„ IX 1 „	„ IX 1 „	„ IX 1 „
Razem: 20 oddziałow	Razem: 19 oddział.	Razem: 19 oddział.
z 818 uczniami, w tem 709 miejscowych i 109 pozamiejscowych.	z 785 uczniami, w tem 691 miejscow. i 94 pozamiejscow.	z 761 uczniami, w tem 663 miejscowych i 98 pozamiejscowych.

W dniu 3 lutego 1929 r. zatrudniano w szkole 24 siły nauczycielskie pod dotychczasowem kierownictwem p. rektora Śniehoty. P. rektor Śniehota jest zarazem zarządcą gmachu szkół wydziałowych miejskich.

Lekarzem szkolnym jest p. Dr. K n o s a ł a.

c) Szkoła wydziałowa żeńska dla mniejszości językowej niemieckiej:

Dnia 28 czerwca 1928 r.:	Dnia 5 września 1928 r.:	Dnia 3 luteoo 1929 r.:
klasa I 1 oddział	klasa I 1 oddział	klasa I 1 oddział
„ II 3 oddziały	„ II 1 „	„ II 1 „
„ III 3 „	„ III 3 oddziały	„ III 3 oddziały
„ IV 3 „	„ IV 3 „	„ IV 3 „
„ V 3 „	„ V 3 „	„ V 3 „
„ VI 4 „	„ VI 3 „	„ VI 3 „
„ VII 4 „	„ VII 4 „	„ VII 4 „
„ VIII 2 „	„ VIII 3 „	„ VIII 3 „
„ IX 2 „	„ IX 2 „	„ IX 2 „
szk. gospod. 1 oddział	szk. gospod. 1 oddział	szk. gospod. 1 oddział
Razem: 26 oddziałów	Razem: 24 oddziały	Razem: 24 oddziały
z 1.045 uczennicami, w tem 805 miejscow. i 240 pozamiejscow.	z 1.002 uczennicami, w tem 773 miejscow. i 229 pozamiejscow.	982 uczennicami, w tem 751 miejscowych i 231 pozamiesjcow.

Dnia 3 lutego 1929 r. zatrudniano w szkole 35 sił nauczycielskich pod kierownictwem p. rektora Smolarczyka.

Lekarzem szkolnym jest p. Dr. A r o n a d e.

d) Szkoła wydziałowa męska dla mniejszości językowej niemieckiej:

Dnia 28 czerwca 1928 r.:	Dnia 5 września 1928 r.:	Dnia 3 lutego 1929 r.:
klasa I 1 oddział	klasa I 1 oddział	klasa I 1 oddział
„ II 4 oddziały	„ II 1 „	„ II 1 „
„ III 4 „	„ III 4 oddziały	„ III 4 oddziały
„ IV 3 „	„ IV 4 „	„ IV 4 „
„ V 4 „	„ V 3 „	„ V 2 „
„ VI 3 „	„ VI 3 „	„ VI 3 „
„ VII 2 „	„ VII 2 „	„ VII 2 „
„ VIII 2 „	„ VIII 2 „	„ VIII 2 „
„ IX 1 „	„ IX 1 oddział	„ IX 1 oddział
Razem: 24 oddziały	Razem: 21 oddział.	Razem: 20 oddział.
z 996 uczniami w tem 788 miejscowych i 178 pozamiejscowych	z 898 uczniami, w tem 741 miejscow. i 157 pozamiejscow.	z 875 uczniami, w tem 721 miejscowych i 154 pozamiejscowych

Dnia 3 lutego 1929 r. zatrudniano w szkole 23 siły nauczycielskie. Stałego kierownika szkoły, p. rektora Urbanka, zawiesił Wydział Oświecenia Publicznego Śląskiego Urzędu Wojewódzkiego z dniem 18 grudnia 1928 r. w urzędowaniu.

Tymczasowe kierownictwo szkoły, aż do ukończenia wytoczonego postępowania dyscyplinarnego, powierzył Urząd Wojewódzki kierownikowi polskiej szkoły wydziałowej męskiej, p. rektorowi Śniehocie; do pomocy administracyjnej przydzielono stałego nauczyciela p. Schultzika.

Lekarzem szkolnym jest p. Dr. R o s z a k.

W okresie sprawozdawczym wynosiły wydatki na szkolnictwo wydziałowe 1.303.432,31 zł., z czego 1.043.708,94 zł. wydatków osobowych, zaś 259.723.37 zł. wydatków rzeczowych.

Tytułem taks szkolnych wpłynęło 121.110,15 zł., z innych dochodów 677,03 zł., czyli razem 121.787,18 zł. Niedobór pokryty przez miasto wynosi więc 1.181.645,13 zł.

Dopłata do 1 ucznia szkół wydziałowych wynosi zatem 341,02 zł.

Szkolnictwo średnie
ogólnokształcące.

W okresie sprawozdawczym istniały dotychczasowe 2 szkoły średnio - ogólnokształcące, połączone z oddziałami dla mniejszości językowej niemieckiej.

Frekwencja szkół była następująca:

a) Miejskie gimnazjum i liceum żeńskie, zakład główny (polski):

Dnia 28 czerwca 1928 r.:	Dnia 3 września 1928 r.:	Dnia 3 lutego 1929 r.:
klasa I gimn. 1 oddz.	klasa I gimn. 1 oddz.	klasa I gimn. 1 oddz.
„ II „ 1 „	„ II „ 2 „	„ II „ 2 „
„ III „ 1 „	„ III „ 1 „	„ III „ 1 „
„ IV „ 2 „	„ IV „ 2 „	„ IV „ 2 „
„ V „ 2 „	„ V „ 1 „	„ V „ 1 „
„ VI „ 1 „	„ VI „ 1 „	„ VI „ 1 „
„ VII „ 1 „	„ VII „ 1 „	„ VII „ 1 „
„ VIII „ 1 „	„ VIII „ 1 „	„ VIII „ 1 „
„ 2 licealna 1 „	„ 3 licealna 1 „	„ 3 licealna 1 „
„ 3 „ 1 „	„ 4 „ 1 „	„ 4 „ 1 „
„ 4 „ 1 „	„ 5 „ 1 „	„ 5 „ 1 „
„ 5 „ 1 „		
Razem: 14 oddz.	Razem: 13 oddz.	Razem: 13 oddz.
z 409 uczennicami, w tem 294 miejscow. i 115 pozamiejscowych	z 371 uczennic., w tem 283 miejscow. i 88 pozamiejscowych	z 348 uczennicami, w tem 260 miejscowych i 88 pozamiejscowych

b) Oddział dla mniejszości językowej niemieckiej miejskiego gimnazjum i liceum żeńskiego:

Dnia 28 czerwca 1928 r.:		Dnia 3 września 1928 r.:		Dnia 3 lutego 1929 r.:	
klasa 1 lic.	1 oddz.	klasa 1 lic.	1 oddz.	klasa 1 lic.	1 oddz.
„ 2 „	1 „	„ 2 „	1 „	„ 2 „	1 „
„ 3 „	1 „	„ 3 „	1 „	„ 3 „	1 „
„ 4 „	2 „	„ 4 „	1 „	„ 4 „	1 „
„ 5 „	1 „	„ 5 „	1 „	„ 5 „	1 „
„ 6 „	1 „	„ 6 „	1 „	„ 6 „	1 „
„ 7 „	1 „	„ 7 „	1 „	„ 7 „	1 „
„ IV gimn.	1 „	„ IV gimn.	1 „	„ IV gimn.	1 „
„ V „	1 „	„ V „	1 „	„ V „	1 „
„ VI „	1 „	„ VI „	1 „	„ VI „	1 „
„ VII „	1 „	„ VII „	1 „	„ VI „	1 „
„ VIII „	1 „	„ VIII „	1 „	„ VIII „	1 „
Razem:	13 oddz.	Razem:	12 oddz.	Razem:	12 oddz.

z 323 uczennicami, w tem 237 miejscow. i 86 pozamiejscow. — z 298 uczennicami, w tem 215 miejscow. i 83 pozamiejscowych. — z 289 uczennicami, w tem 207 miejscowych i 82 pozamiejscowych

c) Miejskie gimnazjum męskie im. Mikołaja Kopernika, zakład główny (polski):

Dnia 28 czerwca 1928 r.:		Dnia 5 września 1928 r.:		Dnia 3 lutego 1929 r.:	
klasa I	1 oddział	klasa I	1 oddział	klasa I	1 oddział
„ II	2 oddziały	„ II	2 oddziały	„ II	2 oddziały
„ III	2 „	„ III	2 „	„ III	2 „
„ IV	3 „	„ IV	3 „	„ IV	3 „
„ V	3 „	„ V	3 „	„ V	2 „
„ VI	2 „	„ VI	2 „	„ VI	2 „
„ VII	1 oddział	„ VII	1 oddział	„ VII	1 oddział
„ VIII	1 „	„ VIII	1 „	„ VIII	1 „
Razem:	15 oddziałów	Razem:	14 oddział.	Razem:	14 oddział.

z 505 uczniami, w tem 277 miejscowych i 228 pozamiejscow. — z 546 uczniami, w tem 306 miejscow. i 240 pozamiejscow. — z 529 uczniami, w tem 290 miejscowych i 239 pozamiejscow.

d) Oddział dla mniejszości językowej niemieckiej miejskiego gimnazjum męskiego im. Mikołaja Kopernika:

Dnia 28 czerwca 1928 r.:			Dnia 3 września 1928 r.:			Dnia 3 lutego 1929 r.:		
klasa I	1	oddział	klasa I	1	oddział	klasa I	1	oddział
„ II	1	„	„ II	1	„	„ II	1	„
„ III	2	oddziały	„ III	1	„	„ III	1	„
„ IV	2	„	„ IV	2	oddziały	„ IV	2	oddziały
„ V	1	oddział	„ V	1	oddział	„ V	1	oddział
„ VI	1	„	„ VI	1	„	„ VI	1	„
„ VII	1	„	„ VII	1	„	„ VII	1	„
„ VIII	1	„	„ VIII	1	„	„ VIII	1	„
Razem:	10	oddziałow	Razem:	9	oddział.	Razem:	9	oddział.
z 301 uczniami, w tem 233 miejscowych i 68 pozamiejscowych.			z 292 uczniami, w tem 217 miejscow. i 75 pozamiejscow.			z 293 uczniami, w tem 216 miejscowych i 77 pozamiejscowych.		

Dyrektorką gimnazjum i liceum żeńskiego jest nadal p. Irena Wojciechowska, zaś dyrektorem gimnazjum męskiego p. Dr. Feliks Steuer.

Na wniosek dyrekcji gimnazjum męskiego nadano dotychczasowemu gimnazjum matematyczno - przyrodniczemu od dnia 1 października 1928 r. nazwę im. „Mikołaja Kopernika". Urzędowa nazwa tego zakładu brzmi obecnie: „Miejskie gimnazjum męskie im. „Mikołaja Koparnika wraz ze szkołę dla mniejszości językowej niemieckiej".

Kierownictwo oddziału dla mniejszości językowej niemieckiej gimnazjum i liceum żeńskiego sprawuje dyrektorka zakładu głównego p. Irena Wojciechowska, gdyż na rozpisany konkurs na tę posadę, ogłaszany od kilku lat rokrocznie, nie zgłosił się dotychczas odpowiedni kandydat. Oddział dla mniejszości językowej niemieckiej miejskiego gimnazjum męskiego im. Mikołaja Kopernika posiada własnego kierownika pedagogicznego w osobie nauczyciela tego zakładu p. Muschola. Kierownikiem administracyjnym wymienionej szkoły w myśl istniejących przepisów Konwencji Genewskiej jest dyrektor zakładu głównego p. Dr. Feliks Steuer.

W roku sprawozdawczym przyznał Śląski Urząd Wojewódzki miastu 290.000 zł. tytułem subwencji na utrzymanie szkół średnich ogólno-kształcących.

Taksy szkolne pobierano przy tych szkołach na zasadach dotychczasowych. Wynosiły one razem 104 zł. od ucznia wzgl. uczennicy. Ściąganie taks odbywało się w sposób omówiony przy szkołach wydziałowych.

Nadzór lekarski nad gimnazjum i liceum żeńskiem sprawuje p. Dr. Seltenreichowa z Mysłowic, zaangażowana na to stanowisko jako siła kontraktowa, zaś nadzór nad gimnazjum męskiem do dnia 25. listopada 1928 r. p. Dr. Knosała, od dnia 1 kwietnia 1929 r. natomiast p. Dr. Śmieja, gdyż p. Dr. Knosała wskutek innych zajęć umowę rozwiązał.

Jak już w ostatniem sprawozdaniu wzmiankowano, postanowiono znieść stopniowo liceum żeńskie, gdyż szkoła taka swym absolwentkom nie daje żadnych uprawnień, pozatem frekwencja w tej szkole obniża się z roku na rok. Przy zakładzie polskim istnieją obecnie tylko jeszcze 3 klasy licealne, które z końcem bieżącego roku szkolnego zostaną zniesione, gdyż uczennice tych klas przechodzą bądźto do klas gimnazjalnych wzgl. występują ze szkoły.

W sprawie oddziału dla mniejszości językowej niemieckiej gimnazjum i liceum żeńskiego postanowły Korporacje mejskie znieść stopniowo dotychczasowe 7-mio klasowe liceum i gimnazjum wyższe typu matematyczno-przyrodniczego (kl. od IV do VIII) i utworzyć w miejsce tych dwóch szkół pełne 8-mio klasowe gimnazjum żeńskie dla mniejszości językowej niemieckiej typu humanistycznego. Typ humanistyczny jest odpowiedniejszym zakładem naukowym dla dziewcząt, za którym wypowiadała się również Rada Rodzicielska oddziału mniejszościowego. Uchwałę Korporacyj miejskich w sprawie stopniowego zniesienia liceum zatwierdził w międzyczasie Wydział Oświecenia Publicznego Śląskiego Urzędu Wojewódzkiego, natomiast nie zatwierdzono dotąd uchwał w sprawie utworzenia w miejsce istniejących dwóch zakładów pełnego 8-mio klasowego gimnazjum żeńskiego dla mniejszości językowej niemieckiej typu humanistycznego. Istnieje jednak nadzieja, że zatwierdzenie nastąpi w najbliższym czasie.

Wydatki na szkolnictwo średnie ogólno-kształcące w roku obrachunkowym 1928/29 podług zamknięcia kasowego wynosiły 948.919.21 zł. Z kwoty tej przypada na wydatki osobowe 787.350.75 zł., zaś 161.568,46 zł. na wydatki rzeczowe.

Tytułem taks szkolnych wpłynęło w tym czasie 94.941.50 zł. tytułem subwencji Wojewódzkiej 290.000 zł. oraz z innych dochodów 1.049,25 zł. — razem 385.990,75 zł.; niedobór pokryty przez miasto wynosi więc 562.928,46 zł.

Do 1 ucznia wzgl. uczennicy szkół średnich ogólnokształcących dopłacało więc miasto 385.83 zł.

Szkolnictwo zawodowe.

A. Szkoły dokształcające kupiecko-handlowe i przemysłowe.

Frekwencja uczniów szkół dokształcających wynosiła:

a) **w dniu 28. czerwca 1928 r.:**

szkoła dokształcająca kupiecko-handl.		20 klas	717 uczniów i uczennic
„ „ przemysłowa	I.	45 „	1446 uczniów
„ „ „	II.	8 „	263 „
„ „ „	III.	11 „	357 „

b) **w dniu 3. lutego 1929 r.:**

szkoła dokształcająca kupiecko-handl.		24 klasy	858 uczniów i uczennic
„ „ przemysłowa	I.	55 „	1660 uczniów
„ „ „	II.	10 „	341 „
„ „ „	III.	8 „	264 „

Kierownikiem szkoły dokształcającej kupiecko-handlowej jest stały nauczyciel tejże, p. Stanisław Batoszewicz.

Kierownictwa szkół dokształcających przemysłowych sprawują kierownicy dochodzący, a to:

a) kierownik szkoły specjalnej, p. Stanisław Rzeszowski jest kierownikiem szkoły dokształcającej przemysłowej I.,
b) rektor szkoły powszechnej, p. Müller jest kierownikiem szkoły dokształcającej przemysłowej II.,
c) kierownik szkoły powszechnej, p. Edward Kiełczewski, jest ubocznym kierownikiem szkoły dokształcającej przemysłowej III.

W szkole dokształcającej kupiecko-handlowej udziela nauki 6 nauczycieli stałych wzgl. tymczasowych, zaś w szkole dokształcającej przemysłowej I. zatrudnia się 4 nauczycieli tymczasowych. Pozostałych lekcyj udzielają siły dochodzące, przeważnie nauczyciele szkół powszechnych, po części mistrzowie rzemieślniczy i technicy.

W roku sprawozdawczym przyznało Województwo ze Skarbu Śląskiego, tak jak w poprzednim okresie, subwencję na utrzymanie szkół dokształcających w wysokości 50% wydatków osobowych.

Z braku kredytów nie można było zrealizować projektu budowy osobnego gmachu dla szkół zawodowych tak koniecznie potrzebnego, z którego to powodu były szkoły dokształ-

cające umieszczone w istniejących szkołach powszechnych oraz częściowo w gmachu miejskiego gimnazjum męskiego im. Mikołaja Kopernika.

Szkoły dokształcające w okresie sprawozdawczym pomieszczone były w następujących gmachach:

a) szkoła dokształcająca kupiecko-handlowa w gmachu szkoły powszechnej im. Marszałka Piłsudskiego przy ul. Jagiellońskiej oraz część klas w gmachu miejskiego gimnazjum męskiego im. Mikołaja Kopernika przy tej samej ulicy,

b) szkoła dokształcająca przemysłowa I. w gmachu szkoły powszechnej im. Marszałka Piłsudskiego przy ul. Jagiellońskiej oraz w gmachu miejskiego gimnazjum męskiego im. Mikołaja Kopernika przy tejże samej ulicy,

c) szkoła dokształcająca przemysłowa II. w gmachu szkoły powszechnej im. Jana III. Sobieskiego w dzielnicy II. (Zawodzie),

d) szkoła dokształcająca przemysłowa III. w gmachu szkoły powszechnej im. Jana Kochanowskiego w dzielnicy III. (Załęże).

Wydatki na szkolnictwo dokształcające wynosiły w roku obrachunkowym 1928/29:

a) na szkołę dokształcającą kupiecko-handlową 67.891,99 zł.
b) na przemysłowe szkoły dokształcające wraz z ogniskiem . . . . 181.495,58 zł.

Tytułem opłat od pracodawców wpłynęło:
przy szkole dokształcającej kupiecko-handlowej . . . . 13.149,50 zł.
przy przemysłowych szkołach dokształcających . . . . 32.198,50 zł.

Tytułem subwencji wojewódzkiej otrzymało miasto:
dla szkoły dokształcającej kupiecko-handlowej . . . . 10.621,30 zł.
dla przemysłowych szkół dokształcających 52.780,27 zł.

Niedobór, który pokryło miasto, wynosił więc:
a) przy szkole dokształcającej kupiecko-handlowej . . . . 44.121,44 zł.
b) przy szkołach dokształcających przemysłowych . . . . 96.516,81 zł.

Do 1 ucznia dopłacało więc miasto:

a) przy szkole dokształcającej kupiecko-handlowej . . . . 51,42 zł.

b) przy szkołach dokształcających przemysłowych . . . . 42,61 zł.

B. Szkoła handlowa

liczyła w dniu 28 czerwca 1928 r. 6 klas z 218 uczniami i uczennicami, w tem miejscowych 67, pozamiejscowych 151.

W dniu 3. września 1928 r. przedstawiała się frekwencja szkoły jak następuje:

klasa	I m.	51 uczniów
„	I ż.	52 uczennic
„	II m.	30 uczniów
„	II ż.	36 uczennic
„	III m.	35 uczniów
„	III ż.	28 uczennic

Razem: 6 klas 232 uczniów i uczennic.

Do końca roku szkolnego 1927/28 prowadzono szkołę według programu dla 3-letnich szkół handlowych. Od początku roku szkolnego 1928/29 w myśl życzenia Wydziału Oświecen'a Publicznego zaprowadzono naukę w klasach I. szkoły handlowej według programu dla szkół hondlowych 4-letnich. Istniejące klasy II. i III. prowadzi się jeszcze według starego programu.

Kierownictwo szkoły handlowej sprawuje stały nauczysiel tejże, p. Antoni Czylok.

W szkole zatrudnia się obenie 9 nauczycieli tymczasowych. Pozostałych lekcyj udziela 3 nauczycieli kontraktowych.

Taksy szkolne przy szkole handlowej wynoszą razem 110,— zł. rocznie i składają się:

z 60 zł. taksy za zużycie pomocy naukowych,
10 „ „ na fundusz gier i zabaw ruchowych,
40 „ „ administracyjnej na wydatki rzeczowe.

Ściąganie taks odbywało się w sposób omówiony szczegółowo przy szkołach wydziałowych.

Wydatki na szkołę handlową wynoszą w roku sprawozdawczym 115.806,54 zł., w tem 101.877,62 zł. wydatków osobowych i 13.928,92 zł. wydatków rzeczowych.

Tytułem taks wpłynęło 17.565,— zł., zaś tytułem subwencji wojewódzkiej otrzymało miasto kwotę 25.000,— zł. Niedobór, pokryty przez miasto, wynosi zatem 73.241,54 zł.

Do jednego ucznia szkoły handlowej dopłacało więc miasto w okresie sprawozdawczym, biorąc za podstawę frekwencję według stanu z dnia 3 lutego 1929 r., t. j. 206 uczniów i uczennic 355,54 zł.

Szkoła jest nadal pomieszczona w gmachu dawniejszej szkoły pomocniczej przy ul. Raciborskiej. Ponieważ do dyspozycji są tylko 4 ubikacje klasowe, zatem odbywa się nauka dla klas żeńskich oraz dla klasy III. męskiej w porze przedpołudniowej, zaś dla klas męskich I. i II. w porze popołudniowej.

W okresie sprawozdawczym uzupełniono w dalszym ciągu maszyny do pisania przez zakupienie 5 nowych maszyn marki „Contin“ za kwotę 4.740,— zł.

Ogólne zestawienie wydatków na szkolnictwo i na wychowanie fizyczne.

Oznaczenie szkół	Wydatki zwyczajne zł.	Wydatki nadzwyczaje zł	Razem zł	Wpływy z taks, subwencyj, i t. p. zł	Niedobór zł
Szkoły powszechne . .	558.888,68	400.704,16	959.512,84	18.895,9	940 616,94
„ wydziałowe . .	1.182.301,29	121.131,02	1.303.432,31	121 787,18	1.181.645.13
„ średnie ogólnokształ.	948.919,21	—	948.919,21	385.990,75	562.928,46
„ zawodowo-dokszt.	249.387,57	—	249.387,57	108.749,32	140.638,25
„ handlowe	115.806,54	—	115.806,54	42.565,—	73.241,54
Szkolna pomoc lekarska i higjena szkolna, wychowania fizycznego młodzieży szkolnej	40.741,26	—	40.741,26	—	40.741,26
Wydatki związane z wychowaniem fizycznem ludności (boiska, popieranie towarzystw sportowych, przysposobienia wojskowego i t. p.) .	46.208,06	—	46.208,06	—	46.208,06
Razem:	3.142.172,61	521,835,18	3.664.007,79	677.988,15	2.9[illegible]6.019,64

Teatr miejski

prowadziło w okresie sprawozdawczym Towarzystwo Przyjaciół Teatru Polskiego na mocy kontraktu, zawartego z gminą miasta Katowic w roku 1928 na 3 lata. Miasto postawiło Teatr bezpłatnie do dyspozycji i ponosiło oprócz tego wydatki za opał i światło oraz wydatki na pensje mistrza teatralnego i operatora światła elektrycznego. Oprócz tego przyznano

w okresie sprawozdawczym Towarzystwu Przyjaciół Teatru Polskiego na cele przedstawień teatralnych w Katowicach subwencję w kwocie 180.000,— zł., płatną w 10 ratach miesięcznych, zaś Niemieckiej Gminie Teatralnej na cele przedstawień teatralnych niemieckich subwencję w kwocie 45.000,— złotych.

W okresie sprawozdawczym skład dyrekcji Teatru Polskiego był ten sam jak w okresie poprzednim, a mianowicie: dyrektorem administracyjnym z ramienia Zarządu Towarzystwa Przyjaciół Teatru Polskiego był p. Marjan **Sobański,** zaś dyrektorem artystycznym dramatu p. Wacław **Nowakowski.** Dyrektorem opery był p. Milan **Zuna.** W sezonie bieżącym prowadzono operę i dramat, a przy końcu sezonu również operetkę.

Przedstawienia tak Teatru Polskiego jak i niemieckiego cieszyły się dosyć dobrą frekwencją.. Teatr niemiecki na swe przedstawienia ma do dyspozycji 2 dni w tygodniu i ostatnią niedzielę w miesiącu.

W okresie sprawozdawczym dawał Teatr Polski kilka przedstawień na niemieckiej części Górnego Śląska.

Podczas wakacyj ubiegłego roku zaprowadzono w teatrze nowoczesne oświetlenie sceny, które się składa z następujących aparatów:

- 1 regulator sceniczny trójszeregowy dla uregulowania oporników,
- 58 lamp horyzontowych dla wyświetlania horyzontu, który również nowo założono,
- 1 aparat chmurowy do wytwarzania przeciągających chmur,
- 4 lampy do oświetlenia sceny,
- 2 rampy do oświetlenia przedsceny, składające się z 48 punktów świetlnych,
- 1 rampa do oświetlenia sceny składająca się z 48 punktów świetlnych.

Dla umocowania regulatora scenicznego i dla oświetlenia horyzantu należało scenę gruntownie przerobić. Założono mianowicie: nowy most do umieszczenia regulatora i tablicy rozdzielczej.

Oporniki regulacyjne zostały umieszczone w szafach konstrukcji żelaznej. Szafy mieszczą się powyżej mostu operacyjnego i zaopatrzone są w drzwiczki.

Lampy sceniczne umieszczone są na konstrukcji żelaznej, którą można opuszczać i wciągać. Na tej konstrukcji mieści się również aparat do wytwarzania chmur.

Ze względu na to, iż obciążenie elektryczne powiększyło się znacznie, musiał być kabel zasilający wymieniony na przekrój grubszy. W głównej rozdzielni elektrycznej musiała też być tablica rozdzielcza stosownie do wymagań nowoczesnego oświetlenia przerobiona.

Wydatki związane z utrzymaniem teatru, ponoszone przez miasto, przedstawiają się jak następuje:

a) utrzymanie budynku i urządzenia wewnętrznego	75.433.76 zł.
b) wynagrodzenie mistrza teatralnego i operatora światła elektrycznego	8.851,01 „
c) inne wydatki rzeczowe	15.492,94 „
d) wydatki nadzwyczajne w związku z założeniem nowoczesnego oświetlenia sceny .	99.894,66 „
e) tytułem subwencji wypłacono Towarzystwu Przyjaciół Teatru Polskiego i Niemieckiej Gminie Teatralnej	225.000,— „
Razem:	424.672,28 zł.

Dochód teatru przedstawiał się jak następuje:

a) czynsz dzierżawny za wyszynk teatralny	1.465,— zł.
b) opłaty z szatni	16.725,70 „
Razem:	18.190,70 zł.

Czyste wydatki na teatr wynoszą zatem 406.481,67 zł.

Jako dalszy wydatek na cele kulturalno-oświatowe wydało miasto w okresie sprawozdawczym:

a) na subwencjonowanie bibljotek, towarzystw kulturalno-oświatowych, na stypendja itp.	60.903,50 zł.
b) na subwencjonowanie Śląskiej Pomocy Naukowej	5.000,— „
Razem:	65.903,50 zł.

III. Wydział Sportowy.

W okresie sprawozdawczym powołały Korporacje miejskie do życia osobny Wydział Sportowy, który ma następujące zadanie:

1. zaopinjowanie przydzielania hal gimnastycznych, boisk sportowych, pływalni itp. towarzystwom uprawiającym wychowanie fizyczne i przysposobienie wojskowe,
2. zaopinjowanie wniosków towarzysw sportowych o przyznanie subwencji z kredytów przeznaczonych na popieranie sportu,
3. poczynienie starań o budowę nowych hal gimnastycznych, boisk sportowych, pływalń itp., jak również opieka nad istniejącemi urządzeniami, służącemi celom wychowania fizycznego,
4. kontrolowanie przydzielonych urządzeń w czasie ich używania.

Wydział Sportowy składa się:
z Prezydenta miasta, jako Przewodniczącego,
z 2 dalszych członków Magistratu oraz
z 4 członków Rady Miejskiej

Opieka Społeczna.

patrz: Sprawozdanie administracyjne za rok 1928 „Działalność Miasta Katowic na polu opieki społecznej".

Szpital miejski.

Stan chorych w dniu 1. I. 1928 r. wynosił:

	mężczyzn	kobiet	chłopców	dziewcz.
	62	117	10	4
przyjęto w ciągu roku	1089	1829	218	178
razem leczono . . .	1151	1946	228	182
zwolniono w ciągu roku .	1019	1786	204	150
zmarło w ciągu roku . .	46	45	14	19
w stanie pozostało dnia 1. I. 1929 r.	86	115	10	13

Między przyjętemi było miejscowych 2353
pozamiejscowych 961
3314

z tych było 3154 katolików
74 ewangelików
82 wyznania mojżeszowego
4 innowierców
3314

Leczono na koszt O. M. Ch. na miasto Katowice	1459	osób
Policja Miejska	365	„
Urząd Opieki nad Ubogimi	459	„
Kol. Kasa Chorych	388	„
Kasa Chorych Hut Cynkowych	16	„
Różne Kasy Chorych	108	„
Opieka nad Bezrob	36	„
Urząd Dobroczynności	56	„
Pom. lek. dla prac. państw.	247	„
Rozmaite gminy	10	„
Inni obowiązani	18	„
Na własne kaszta	152	„
Razem:	3314	osób

Porodów było: 63 chłopców, 54 dziewcząt.
Liczba łóżek etatowych 250.

Dni pielęgnacyjnych było: dla mężczyzn	28.153
„ kobiet	54,214
	82.367

W tutejszym szpitalu zmarło: 124 osób
Zwłoki przekazane do szpitala dla przechowania lub do dyspozycji prokuratury 162 osoby
Ogólna liczba zmarłych przechowanych w naszej kostnicy wynosi zatem 286

Pochowanie zwłok odbyło się w 90 wypadkach na koszt Urzędu Opieki nad Ubogimi, w 196 wypadkach na koszt pozostałych.

Pośrednictwo pracy i opieka nad bezrobotnymi.

W roku 1928 zachował Oddział VII swój podział organizacyjny jak następuje:

Sekcja I — Urząd Pośrednctwa Pracy
„ II — Instytucja zastępcza Funduszu Bezrobocia
„ III — Opieka Społeczna nad bezrobotnymi.

Sekcja I.

Stan bezrobotnych wynosił na początku roku 3 076
„ końcu „ 1 173
z czego 1007 mężczyzn
166 kobiet

Przybyło bezrobotnych	3035
a ubyło	3998

Poraz pierwszy rejestrowało się bezrobotnych	1020
Powtórnie lub kilkakroć zgłosiło się	1956

Zapośredniczeń do pracy na wolne miejsca uskuteczniono w ciągu roku 2.569 tut. bezrobotnych zarejestrowanych. 5.953 obywateli miasta Katowic i 6.956 pozamiejscowych pracowników transferowano z pracy do pracy. Skreślono z ewidencji na podstawie przeprowadzonej kontroli 913.

Kontroli osobistej wykonano	64.414
„ domowej „	540
„ zakładów pracy	639

Zakładów większych prowadzi się w ewidencji 334 (w poprzednim roku 266).

Sekcja II.

Z początkiem roku 1928 pobierało 3.075 bezrobotnych zasiłki w tut. Urzędzie, którzy się dzielili na następujące akcje:

akcja ustawowa fizycznych	596	mężczyzn	63	kobiet
„ „ umysłowych	25	„	11	„
doraźna pomoc państwowa	1344	„	163	„
przejęci z akcji niemieckiej	149	„	85	„
akcja wojewódzka	77	„	19	„
„ specjalna	440	„	103	„
Razem:	2631	mężczyzn	444	kobiet

Zaś z końcem roku sprawozdawczego pobierało 559 bezrobotnych zasiłki, którym płacono według następującego podziału na akcje:

akcja ustawowa fizycznych	292	mężczyzn	59	kobiet
„ „ umysłowych	31	„	7	„
doraźna pomoc państwowa	90	„	9	„
przejęci z akcji niemieckiej	9	„	8	„
akcja wojewódzka	4	„	2	„
„ specjalna	39	.	9	„
Razem:	465	mężczyzn	94	kobiet
Ogółem:	559			

W ciągu roku 1928 wypłacono tytułem zasiłków następujące kwoty:

dla akcji ustawowej fizycznych	172.213,16	zł.
„ „ „ umysłowych	6.071,99	„
„ dor. pom. państw. fizycznych	347.382,77	„
„ „ „ „ umysłowych	29.204,00	„
„ przejętych z akcji niemieckiej	36.465,61	„
„ akcji wojewódzkiej	6.780,88	„
„ „ specjalnej	65.815,93	„
Razem:	663.934,34	zł.

Sekcja III.

Jednorazowych zapomóg z funduszów przekazanych przez Śląski Urząd Wojewódzki dla najbiedniejszej ludności udzielono w pierwszym kwartale w 101 wypadkach na ogólną sumę 2000,— zł.

Z funduszów miejskich udzielił Urząd tut. jednorazowych zapomóg w 57 wypadkach w wysokości 3.042,99 zł.

Pogrzebów t. zw. ubogich przyznano 39.

Koszty tychże wynosiły 1.146,65 zł.

Przekazów lekarskich wydano 3.729.

Mleka sterylizowanego przyznano:

dla 598 dzieci	na litrów	10.683
oraz dla 228 osób innych	„	3.270
razem więc dla 823 osób	litrów	13.953

Znaczków ubezpieczeniowych udzielono w 19 wypadkach.

W opiece szpitalnej przebyło 28 osób przez 685 dni. Transportów siężko chorych wykonano 1.

Sprawy mieszkaniowe.

Zatwierdzeń lokatorów na propozycje właścicieli domu po myśli art. 26 ustawy o ochronie lokatorów wystawiono	539
Z t go mieszkań	478
Nie zajęto	61
Przydziałów na mieszkania po urzędnikach w myśl art. 27 wymienionej ustawy wystawiono	157
Z tego zajęto mieszkań	77
Nie zajęto	80

Przydziałów na mieszkania, które zostały zarekwirowane na podstawie art. 26 ustawy w związku z § 7

ust. 8 rozporządzenia wykonawczego Wojewody Śląskiego do tej ustawy (po dwukrotnem odrzuceniu propozycji właśc. domu, wzgl. w wypadkach niezgłoszenia w przepisanym terminie) wystawiono . . 48
Z tego zajęto mieszkań 10
Nie zajęto 38
Przydziałów na podstawie sądowych wyroków eksmisyjnych wystawiono 36
Eksmisyj przeprowadzono 31
Nie przeprowadzono 5

Administracja podatkowa.

1. Podatek dochodowy od uposażeń itd.

W dziedzinie ustawodawstwa o podatku dochodowym nie zaszły w roku sprawozdawczym 1928/29 żadne zmiany. Przewidzany w noweli z roku 1926 do ustawy o tymczasowem uregulowaniu finansów komunalnych podział komunalnych udziałów w państwowym podatku dochodowym i dodatków komunalnych do podatku dochodowego od uposażeń między gminy zamieszkania pracowników, zapoczątkowano w marcu 1928 r. i doprowadzono nieomal do stanu bieżącego. Podkładki do podziału nadesłały Władze Skarbowe począwszy od listopada 1927 r., natomiast podkładek za czas od 1-go lipca 1926 r. do 31. października 1927 r. Władze Skarbowe nie dostarczyły. Jednakowoż otrzymał Magistrat po długich pertraktacjach zapewnienie, .że Urząd Skarbowy wypożyczy Magistratowi odnośne akta do obliczenia zaległych udziałów gmin za czas od 1. lipca 1926 r. do października 1927 r. Bezustannie monitowały gminy mające udział w podatku o nadesłanie rozliczenia, co odniosło ten skutek, że wypłacono gminom zaliczki na poczet udziałów. Wypłatą zaliczek uspokojono gminy i rzadko odzywają się jeszcze niektóre gminy. Przypuszczalnie w roku 1929/30 zakończy się praca nad zaległościami roku 1926/27.

Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 8 XI. 1927 r. (Dz. U. Rz. P. Nr. 101) zwolniło urzędników państwowych z płacenia dodatku komunalnego od podatku dochodowego od uposażeń począwszy od 1. kwietnia 1928 r. Uszczerbek dochodu dla miasta z tego tytułu wynosi około 350.000,— złotych. Jednakowoż straty te wyrównano w budżecie przez zwiększone wpływy z tytułu podatku od uposażeń wskutek polepszenia się konjunktury gospodarczej na Śląsku, tak, że

chociaż urzędnicy nie płacą dodatku komunalnego, wpływy w roku sprawozdawczym przewyższały wpływy poprzedniego roku.

Wynikłe z znowelizowanej ustawy o tymczasowem uregulowaniu finansów komunalnych pretensje miasta do udziałów w tymsamym podatku, wpływającym do innych gmin, przedłożone zostały właściwym zarządom gmin. Jednakowoż udziały należące się miastu od gmin nie pokryją wypłaty miasta z tego tytułu. Miasto ma do wypłacenia gminom za zaległy czas 1926/27 r. około 500.000,— zł., zaś miasto ma do otrzymania od gmin przypuszczalnie 200.000,— zł. Bieżących udzałów dla gmin wypłaciło miasto w roku sprawozdawczym 597,100,50 zł.

2. Podatek dochodowy od osób prawnych.

Taksamo jak w ustawodawstwie o podatku od uposażeń, nie nastąpiła też żadna zmiana w przepisach o podatku dochodowym od osób prawnych (przedsiębiorstw). Na rok budżet. 1928 wymierzono znacznie wyższe podatk dochodowe i dodatki komunalne firmom ciężkiego przemysłu, jak w poprzednim roku, albowiem uzyskały one większe dochody w r. 1927 z powodu polepszenia się konjunktury. Zatem miasto otrzymało o wiele wększe udziały. Miasto dzieliło udziały w podatku od 21 firm ciężkiego przemysłu. Udziały otrzymały nieomal wszystki egminy Województwa Śląskiego w łącznej kwocie 1.985.522,55 zł. Miasto otrzymało od 9-ciu gmin udziały z podatku płaconego przez ciężki przemysł.

Wynagrodzenie za podział udziałów w wysokości 2% od należących się każdej gminie kwot, pokryje w zupełności koszty administracyjne tutejszego biura podatkowego.

W roku 1928 uzyskało miasto prawo podziału podatku firmy Skarboferme, który to podział dotychczas niewłaściwie uskuteczniał Magistrat w Królewskiej Hucie. Również uzyskało miasto, że firma Friedenshütte Sp. Akc. przeniosła swoją siedzibę do Katowic, wobec czego otrzymywać będzie miasto udziały i dodatki komunalne od podatku płaconego przez te firmę.

W celu kontrolowania przypisu udziałów dla miasta, pracuje jeden z naszych pracowników stale, a dwóch pracowników ponadto kilka dni w miesiącu w Kasie Skarbowej w Katowicach.

3. Podatek przemysłowy.

Na rzecz miasta pobierały Władze Skarbowe dodatki komunalne w wysokości 25% państwowego podatku. Stopa ta jest najwyższą dopuszczalną stawką dodatków komunalnych. Na rok 1924 i 1925 nie wymierzyły Władze Skarbowe dodatku komunalnego Kolejom Państwowym i dopiero po wniesieniu pretensji obliczył Wydział Skarbowy udział miejski i przekazał 113.947,82 zł. Zmian lub jakichkolwiek większych wydarzeń w dziedzinie podatku przermysłowego nie było.

4. Podatek od kopalin.

W ustawodawstwie o podatku od kopalin nie zaszła żadna zmiana. Miasto otrzymuje z ogólnych wpływów do Kasy Skarbowej 75%, z których wypłaca gminom 9,5%.

Miasto otrzymało w roku 1928/29 zł. 420.396,61, tytułem podatku od kopalin, z której to kwoty wypłaciło gminom 26.645,95 zł. Podatek ten stanowi wobec tego poważne źródło dochodowe.

5. Dodatki komunalne do patentów akcyzowych.

Wielki przewrót w obliczaniu dodatków komunalnych do patentów akcyzowych przyniósł wyrok Najwyższego Trybunału Administracyjnego, który zapadł na skutek skargi Magistratu z roku 1925. Wówczas zaskarżył Magistrat w drodze administracyjnej obliczenie dodatków komunalnych, który to spór wypadł na korzyść miasta. Na podstawie korzystnego wyroku żądano zatem wypłaty różnicy między pierwotnie obliczonymi dodatkami, a należącemi się miastu według wyroku. Różnicę oblicza się na około 140.000,— zł. Wydział Skarbowy odrzucił pretensje miasta jako przedawnione, wobec czego wniesiono zażalenie do Ministerstwa.

6. Podatek budynkowy.

Poważną część rocznych dochodów miasta Katowic stanowi podatek budynkowy.

Magistrat m. Katowic jest uprawniony do pobierania tegóż podatku na podstawie ordynacji miejskiej z dnia 30. IX. 1924 r. i ustawy o tymczasowem uregulowaniu finansów komunalnych w Województwie Śląskiem z dnia 14. IV. 1924 r.

Opodatkowaniu podlegają wszelkie zabudowane nieruchomości z wyjątkiem tyh, które w myśl § 2 wym. ordyn .cji

od tego podatku są zwolnione. Do uprzywilejowanych w myśl przepisów § 2 nieruchomości zalicza się:

1. budynki należące Państwu, Wojew., gminie lub związkom komunalnym, o ile są przeznaczone do publicznej służby wzgl. użytku.
2. Wszelkie wyłącznie do nauki publicznej służące budynki.
3. Wszelkie budynki, które są poświęcone pośrednio albo bezpośrednio publicznemu nabożeństwu.
4. Domy dla ubogich, sierót, szpitale publiczne i inne zakłady dobroczynnościowe, o ile się ich nie utrzymuje w celach mających przynieść korzyści materjalne.
5. Nieruchomości i budynki, które należą do obcego państwa, o ile od tej obcej państwowości doznaje się wzajemności.
6. Nowo wybudowane budynki oraz nadbudowy i przybudowy do budynków, które służą do celów mieszkaniowych wzgl. procederowych. Jako nowo postawiony budynek uważa się taki, który po 1. stycznia 1924 oddano do użytku albo wynajęcia.

Podatek za rok 1928 wynosi 5‰ ogólnej wartości nieruchomości. Stawkę tę ustaloną przez korporacje miejske zatwierdza corocznie Śląska Rada Wojewódzka. Podatek budynkowy jest płatny w 2 równych ratach półrocznych, tj. do dniadnia 15. IX. i do 15. II.

Za podstawę do ustalenia wartości zabudowanych nieruchomości bierze się w myśl okólnika Śląskiego Urzędu Wojewódzkiego z dnia 25. I. 1927 r. L. Sm. 3649/4 wartość pospolitą z dodaniem wartości użytkowej do wartości pospolitej, podzieloną przez dwa. Jako wartość użytkową przyjmuje się wartość, jaką budynek posiada dla posiadacza użytkującego ze względu na płynący z niego stały pożytek.

Cyfrowa wartość użytkowa stanowi 10-krotny pożytek roczny danej nieruchomości. Jako cyfrową wartość użytkową przyjmuje się:

a) wartość pospolita obliczona wedle wartości użytkowej ustalonej przez Urząd Katastralny, a pomnożonej przez 20 (1,— zł. = 1 M.),
b) wartość użytkowa wedle pobieranych czynszów w stosunku rocznym według stanu 1. I. 1928 r.

Na terenie miasta Katowic znajduje się 3.269 nieruchomości zabudowanych. Z tego jest wolnych od podatków 150

domów i 230 budynków służących celom procederowym (kopalń itd.). Po odliczeniu tych 380 budynków mamy na terenie m. Katowic 2.889 opodatkowanych domów mieszkalnych. Wartość budynków mieszkalnych i procederowych (2.889 +230=3.119) ustalono na 152.655.000,— zł. Przy ustalonej stawce 5 od tysiąca podatek budynkowy wynosi od tej kwoty 763.275,— zł., a to za czas od 1. I. 28 r. do 31. XII 1928 r.

Wskutek podwyższenia wartości nieruchomości o przeciętnie 20%, co było konieczne celem osiągnięcia konkretnej wartości tychże, wpłynęło w roku 1928 437 reklamacyj podatkowych. Z tego uwzględniono 300 protestów, zaś 117 reklamacyj odrzucono jako nieuzasadnionych. Cofniętych reklamacyj oraz odrzuconych z powodu spóźnionego wniesienia było razem 20. Wskutek częściowego uwzględnienia reklamacyj zmniejszyła się roczna kwota o 34.801 zł., a wartość budunków o 6.950.200,— zł. Roczny dochód z tytułu podatku budynkowego wynosi więc 728.474,— zł., a wartość zabudowanych nieruchomości zmniejszyła się na 145.694.500,— zł.

7. Podatek od przyrostu wartości.

Podatek od przyrostu wartości, preliminowany w budżecie na rok 1928 w wysokości 120.000,—zł., nie tylko że wpłynął w tej kwocie, lecz, podczas gdy „winien" wynosiło 309.753,42 zł., osiągnięto 189.753,42 zł. więcej. W stosunku do wypadków przewłaszczenia zaszłych w roku 1927 zauważono pewne zmniejszenia, albowiem wypadków przewłaszczenia w roku 1928 było tylko 216. Przyczyna leży w tem, że Sąd Grodzki udziela informacyj tylko na ustne zapytania, natomiast odmawia kategorycznie wszelkich wyjaśnień na zapytanie piśmienne, motywując to względami technicznemi, co pociąga za sobą zatarcie faktycznego stanu rzeczy. Również adwokaci i notarjusze zwlekają z zawiadomieniem o przeprowadzonych transakcjach.

Co do niewystarczającego wykazu zaszłych wypadków przewłaszczenia można to samo powiedzieć co do podatku od przyrostu wartości. Ilość wypadków przewłaszczenia jest tutaj mniej więcej ta sama.

8. Podatek od umów.

Podatek od umów był preliminowany w budżecie na rok 1928 w wysokości 65.000,— zł. Wpływy rzeczywiste wynoszą 147.912,66 zł.

9. Podatek szynkarsko - koncesyjny.

Tytułem podatku szykarsko-koncesyjnego wstawiono pod „winien" 49.000,— zł., zaś wpływy rzeczywiste wynosiły tylko 20.056,90 zł. łącznie z resztami. Polega to na tem, że opodatkowanie nie jest zgodne z naszym statutem. Statut bowiem przewiduje opodatkowanie za udzielenie koncesji na **stałe** uruchomienie gospody, tymczasem ustawa o monopolach spirytusowych przewiduje udzielenie koncesji z ograniczeniem ważności, przeważnie na rok albo nawet na pół roku. Stąd też liczne reklamacje i ubytki podatkowe.

10. Podatek hotelowy dla przyjezdnych.

Zgodnie z ordynacją miejską z dnia 29. 9. 24 r. pobiera się podatek hotelowy od przyjezdnych, to znaczy od osób przejściowo przebywających w noclegowych pokojach hotelow.

Podatek wynosi 20% wynagrodzenia i obciąża stronę używającą ubikacje hotelowe. Właściciel hotelu przedkłada tygodniowo książki kontroli policyjnej nad przyjezdnymi i książki przepisowo sporządzone na cele opodatkowania przyjezdnych, w biurze podatkowem do sprawdzania, gdzie otrzymuje zaświadczenie, aby uiścić podatek w kasie podatkowej.

W roku 1928/29 obliczono podatek hotelowy od przyjezdnych na kwotę 117.890,03 zł.

Miasto Katowice posiadało w roku 1928/29 ośm hoteli:

1.	Hotel „Monopol" przy ul. Dworcowej uiścił podatku (posiada pokoi 91) .	59.089,69 zł.
2.	Hotel „Savoy" przy ul. Mariackiej 4/6 (posiada pokoi 51)	29.077.86 „
3.	Hotel „Central" przy ul. Dworcowej 11 (posiada pokoi 30)	9.991,33 „
4.	Hotel „Polski" przy ul. Stanisława 9 (posiadał w 1928 r. pokoi 6, od 18. II. 1929 r. pokoi 31)	2.418,44 „
5.	Hotel „Dom Chrześcijański" (Hospiz) przy Jagiellońskiej (posiada pokoi 23)	8.249,90 „
6.	Hotel „Pod Złotą Gwiazdą" przy ul. Starowiejskiej (posiada pokoi 26) .	5.729,68 „
7.	Hotel „Pissarek" przy ul. Słowackiego 20 (posiada pokoi 19)	3.024,67 „
8.	Hotel „Czora" przy ul. M. Piłsudskiego 21 (posiada pokoi 3, rozpoczęto 9. 9. 1928 r.)	308.46 „
	Razem:	117.890,03 zł.

Zwolniono z tegóż podatku około 400 osób z okazji zjazdu „Ligi Morskiej“, Zw. Gazowników i Wodociągowców, kierowników szkół, lekarzy, straży pożarnej, urzędników samorządowych, pływaczy i służbowo przebywających urzędników państwowych, wojskowych i konsulów.

Kwota niepobranego z tego powodu podatku wynosi około 10.000 zł.

11. Podatek od psów.

W roku ubiegłym 1928 wykazał przeprowadzony spis psów na terenie miasta Katowic następującą ilość psów:

w dzielnicy	I. miasto Katowice	1.990
„ „	II. Bogucice-Zawodzie	298
„ „	III. Załęże-Dąb i IV. Ligota . .	316
	Razem:	1.990

Przy wymiarze podatku zwolniono zupełnie z podatku:

w dzielnicy	I.	79	
„ „	II.	81	
„ „	III. i IV.	91	
		251	
pozostało do opodatkowania		Razem:	1.739

i to w dzielnicy	I.	1.297
„ „	II.	217
„ „	III. i IV. . .	225
	Razem psów:	1.739

Podatek ten wynosi od

1.739×50 zł. = 86.950,— zł.

Wpłynęło zaś podatku . . . . . . 89.550,— zł.

zatem jest nadwyżka w wysokości . . . 2.600,— zł.

Wymieniona nadwyżka tłómaczy się tem, że wchodzą w rachubę właściciele 2 wzgl. 3 psów, przezco podatek stosownie się podwyższa.

Zgłoszono wzgl. urzędowo stwierdzono psów w ciągu roku:

w dzielnicy	I.	868	
„ „	II.	15	
„ „	III. i IV.	16 =	899

Podatek od tych psów wynosi 16.385,— zł.

czyli razem	89.550,— zł.	
	+ 16.385,— „	
	Razem:	105.935,— zł.

Przeciwko wymiarowi stawiono sprzeciwów . .	807
z których zostało uwzględnionych	380
reszta:	427

zostało odrzuconych.

Wysokość podatku z uwzględnionych sprzeciwów wynosi 13.507,50 zł. tak, że rzeczywisty podatek po stawieniu do ubytku wynosi na rok obrachunkowy 1928/29 zł. 92.427,50.

Podatek od ogłoszeń, zabaw i poszczególnych kin za rok 1928/29.

L. b.	Miesiąc	Podatek od ogłoszeń zł gr	Podatek od zabaw zł gr	Rialto zł gr	Apollo zł gr	Pałacowe zł gr	Kapitol zł gr	Colosseum zł gr	Union zł gr	Corso zł gr	Razem zł gr
1	kwiecień	2.092,34	663,80	9.954,43	5.644,78	2.081,80	— —	3.796,80	1.802,34	1.106,08	250.500,03
2	maj	2.407,45	1.516,57	7.964,59	1.466,14	1.466,14	— —	3.025,80	1.136,90	1.241,24	34.436,06
3	czerwiec	1.562,20	8.898,40	7.964,59	6.851,20	1.811,50	— —	2.941,30	1.036,39	1.358,55	30.946,10
4	lipiec	1.246,78	13.921,67	8.049,56	3.797,60	998,36	— —	1.135,26	688,11	712,79	26.498,97
5	sierpień	1.800,95	12.869,41	4.445,18	7.240,50	1.828,68	— —	4.303,36	871,04	1.154,77	37.336,86
6	wrzesień	1.915,12	1.400,36	9.070,10	1.825,78	1.825,78	756,58	4.632,34	1.606,10	1.288,62	27.734,48
7	październik	2.194,51	19.656,45	10.585,80	7.826,09	2.490,17	11.915,78	6.413,22	1.678,40	242,91	62.269,53
8	listopad	1.393,50	3.654,90	12.046,51	8.737,97	3.674,08	12.090,61	7.892,17	1.712,83	1.781,15	51.979,24
9	grudzień	2.645,70	2.258,39	12.435,53	952,91	3.365,58	4.629,44	6.675,43	734,68	1.301,25	31.762,74
10	styczeń	1.418,27	65.225,36	11.845,06	10.505,02	2.561,61	11.511,47	7.048,04	2.551,71	1.677,40	121,680,40
11	luty	1.633,49	17.546,97	20.600,29	8.663,39	2.674,80	11.119,47	7.930,29	1.842,64	2.082,06	68.730,97
12	marzec	2.914,55	11.839,07	10.483,33	6.154,45	1.936,67	6.240,36	4.504,09	1.063,45	1.113,73	43.335,15
	Razem	23.224,86	173.111,35	134.352,06	76.437,30	26.715,17	58.263,91	61.098,10	16.723,59	15.060,55	561,761,83

Ubytek od ogłoszeń	1.095,— zł
ubytek od zabaw	5.117,75 „
Razem:	6.212,75 zł
Ilość zabaw	351
„ koncertów i zab. w kabaretach . .	1.442
Ogólnie:	1.773

Podatek od ogłoszeń	23.224,86 zł
podatek od zabaw	561.761,83 „
Razem:	584.986,69 zł
	6.212,75 „
	578.773,94 zł

Miejska Kasa Oszczędności.

Stan wkładów oszczędnościowych przy zamknięciu roku obrachunkowego 1927 . zł. 3.892.411,57

W ciągu roku sprawozdawczego:

wpłynęło	zł. 18.253.105,13		
wypłacono	„ 8.040.223,98		
rzeczywisty dopływ oszczędności w roku sprawozdawczym . . .	zł. 10.212.881,15		
Wkłady oszczędnościowe w wal. zagran.: wpłacono dol. am. 34.803,42 (po kursie 8,88)	zł. 309.054,37	„ 10.521.935,52	

Zatem stan wkładów przy zamknięciu roku obrachunkowego 1928 (r. sprawozdawczego) zł. 14.414.347,09

Tytułem odsetek na rachunkach oszczędnościowych wypłacono za rok obrachunkowy 1928, zł. 598.604,19.

Liczba kont oszczędnościowych przy zamknięciu roku 1927 wynosiła 2731

W ciągu roku sprawozdawczego założono nowych kont 5559

zlikwidowano kont 440

czyli że rok 1928 wykazał nowych kont 5119

Ogólny stan kont czynnych przy zamknięciu roku 1928: 7850

Tytułem odsetek płacono:

przy oszczędnościach lokowanych bez wypowiedzenia	6%
za wypowiedzeniem miesięcznem	7%
„ „ kwartalnem	8%
„ „ ½-rocznem	9%

Nawiązując do wyżej wykazanych cyfr, odnoszących się do wkładów oszczędnościowych, zaznaczyć należy, że do tak poważnego przyrostu sum oszczędnościowych jak również do liczebnego stanu wkładców, przyczyniła się w poważnej mierze, kontynuowana przez M. K. O. w ciągu ostatniego roku akcja propagandowa.

Dla pobudzenia ducha oszczędzania względnie propagowania idei oszczędnościowej wśród młodzieży szkolnej, Miejska Kasa Oszczędności w Katowicach wydała z okazji 10-cio

lecia Niepodległości Rzeczypospolitej, dla najzdolniejszej dziatwy szkolnej 1000 książeczek oszczędnościowych z zł. 6,— jako władką początkową.

W roku sprawozdawczym udzielono pożyczek:

hipotecznych	na zł. 7.482,060,—,	ściągnięto zł.	113.062,50
wekslowych	„ „ 4.852.776,31	„	3.919.929,91
lombardowych	„ „ 80.177,60	„	25.409.60
razem	zł. 12.415.013,91	„	4.058.402,01

Wobec tego stan czynny na rachunkach udzielonych pożyczek wykazuje saldo zł. 8.356.611,900, z których przypada:

na pożyczki hipoteczne	zł.	7.368.997,50
„ „ wekslowe	„	932.846,40
„ „ lombardowe	„	54 768,—
razem	zł.	8.356.611,90

Saldo per 31. 3. 29 (koniec roku obrachunkowego 1928) wynosi:

na pożyczkach hipotecznych	zł.	9.148.471,24
„ „ wekslowych	„	1.918.050,90
„ „ lombardowych	„	63.968,—
razem	zł.	11.130.490,14

Saldo na pożyczkach komunalnych:

Gmina m. Katowic	zł. 477.520,—		
„ Łagiewniki	„ 55.600,—	„	533.120,—
Salda na rachunkach bieżących Dbt.		„	1.949.633,57
Razem wypożycz. kapitału per 31. 3. 29		zł.	13.613.243,71

Pozostałość z pożyczki 570.000,— zaciągniętej przez M. K. O. w Pocztowej Kasie Oszczędności w Warszawie pod koniec roku obrachunkowego 1927 zł. 254.000,—
w roku sprawozd. przekazano tyt. rat amort. „ 191.500,—
pozostałość na dzień 31. 3. 1929: zł. 62.500,—

Z przyznanego nam redyskontu zł. 1.500.000,— w Banku Polskim oraz 500.000,— zł. w Banku Gospodarstwa Krajowego korzystaliśmy w razie potrzeby, nie przekraczając sumy złotych 1.000.000,—.

Kapitał ulokowany w Bankach:

Bank Polski	zł.	35.889,72
Bank Gosp. Krajowego	„	1.363.034,12
P. K. O.	„	3.947,35
Kom. Bank Kred. Poznań	„	360,40
Bank Przemysłowców w/m.	„	103.830,—
razem	zł.	1.507.071,59

W myśl Kuratorjum M. K. O. z dnia 6. 12. 27 oraz Magistratu m. Katowic z dnia 13. 12. 27, dotyczącej waloryzacji wkładów przedwojennych, wypłaciliśmy tychże oszczędności do końca roku sprawozdawczego w wysokości zł. 501.454,16.

Ogólne pretensje wierzycieli z tego tytułu wynoszą złotych 753.609,46, — pozostaje zatem jeszcze do wypłacenia zł. 252.155,30.

Dla zobrazowania powiększenia się ruchu operacyjno-handlowego roku bieżącego w porównaniu do roku ubiegłego, niechaj służą poniżej wykazane ogólne obroty Kasy wynoszące:

w roku ubiegłym	zł.	34.374.604,78
„ „ bieżącym	„	115.797.968,54

zatem powiększenie operarcyj handlowych o ca. 312%.

Główna Kasa Miejska.

Z powodu wprowadzenia przez Śląski Urząd Wojewódzki nowej instrukcji o rachunkowości i kasowości w Związkach Komunalnych musiała nastąpić zupełna reorganizacja całej kasowości. System zamknięcia kasy się zmienił, wobec czego sprawozdanie może być przedłożone według dołączonego głównego zestawienia (str. 78—80).

W roku obrachunkowym 1928/29 wynosi dochód zaległości czynnych budżetu i nadzwyczajnego jak i nadwyżki:

z roku 1927/28		2.354.950,63 zł.
zaś rozchód zaległości biernych		143.695,74 „
pozostaje nadwyżka		2.211.254,89 zł.
Dochód budżetu zwyczajnego na rok 1928/29 wynosi .	18.273.833,15 zł.	
zaś rozchód wynosi . .	14.809.164,58 „	
pozostaje nadwyżka		3.464.668,57 zł.
Razem		5.675.923,46 zł.
Dochód budżetu nadzwyczajnego na rok 1928/29 wynosi . .	6.575.000,00 zł.	
Natomiast rozchód . .	9.670.157,35 „	
pozostaje więc niedobór w wysokości		3.095.157,35 zł.
który pokryto z nadwyżki budżetu zwyczajnego, tak iż nadwyżka budżetu administracyjnego wynosi		2.580.766,11 zł.

Jak dołączone zestawienie wykazuje, została nieomal większa część działów budżetowych przekroczona. Jeżeli mimo to nadwyżka budżetu administracyjnego wynosi jeszcze 5.675.923,46 zł., nastąpić to mogło tylko dzięki nadzwyczaj wysokich wpływów podatkowych.

Wpływy w podatkach wynoszą:

a) Udział w podatkach państwowych:

1. Udział w podatku dochodowym . .	7.706.438,94	zł.
w budżecie przewidziano . . .	4.000.000,00	„
zatem więcej	3.706.438,94	zł.

b) Dodatki do podatków państwowych:

a) Dodatek do podatku gruntowego .	1.061,87	zł.
b) „ „ „ przemysłowego .	2.775.928,30	
c) „ „ „ od świadectw przemysłowych	225.815,60	„
d) „ „ „ od spożycia, zużycia i produkcji	310.142,61	„
e) „ „ „ od patentów akcyz.	96.083,25	„
f) Udział w podatku od kopalin . . .	269.493,18	
Razem	3.708.534,81	zł.
W budżecie przewidziano	2.585.000,00	„
zatem więcej	1.123.534,81	zł.

c) Podatki samoistne:

1. Podatek od zabaw	564.527,88	zł.
2. „ „ psów	99.085,12	„
3. „ hotelowy	118.574,43	„
4. „ od ogłoszeń	22.371,86	„
5. „ „ przyrostu wartości . .	296.164,49	„
6. „ „ nabycia nieruchomości	357.755,75	„
7. „ budynkowy	987.944,23	„
8. „ szykarsko-koncesyjny . .	30.460,60	„
9. „ od spadków i darowizn . .	14.108,35	„
10. 5% należności poboru opłaty na fundusz gospodarczy	49.732,35	„
Razem	2.540.725,06	zł.
W budżecie przewidziano	1.365.000,00	„
zatem więcej	1.175.725,06	zł.

Zestawienie:

Udział w podatku dochodowym . . .	3.706.438,94 zł
Dodatki do podatków państwowych . .	1.123.534,81 „
Podatki samoistne	1.175.725,06 „
Razem	6.005.698,81 zł.

Więcej jak przewidziano wpłynęło:

1.	Udział w podatku dochodowym . .	3.706.438,94 zł.
2.	Dodatek do podatku przemysłowego .	975.938,30 ,
3.	„ „ „ od świadectw przem.	55.815,60 „
4	„ „ „ od spożycia, zużycia i produkcji .	90.142,61 „
5	„ „ „ patentów akcyzow.	36.083,25 „
6.	Podatek od zabaw	244.527,88 „
7.	„ hotelowy	48.574,43 „
8.	„ od ogłoszeń	2.371,86 „
9	„ „ przyrostu wartości . .	176.164,49 „
13.	„ od spadków i darowizn . . .	9.108,35 „
10.	„ „ nabycia nieruchomości . .	292.755,75 „
11.	„ budynkowy	387.944,23 „
12.	„ szynkarsko-koncesyjny . .	5.460,60 „
14.	5% opłaty poboru należności na fundusz gospodarczy	9.732,35 „
	Razem	6.041.058,64 zł.

Mniej jak przewidziano wpłynęło:

1	Dodatek do pod. gruntowego	3.393,13 zł.	
2.	Udział w podatku od kopalin	30.506,82 „	
3.	Podatek od psów . . .	914,88 „	35.359,83 zł.
	Zatem większy wpływ z ogólnych podatków jak wyżej podano		6.005.698,81 zł.

Przedsiębiorstwa komunalne.

1. **Miejskie Zakłady Wodociągowe** wykazują:

dochód . .	3.201.819,85 zł.	
rozchód . .	3.055,329,72 „	
pozostaje zysk		146.490,13 zł.

2. **Rzeźnia Miejska** wykazuje:

dochód	. .	1.799.825,96 zł.
rozchód	. .	1.799.825,96 „

zatem dochód równa się rozchodowi.

3. **Teatr Miejski** wykazuje:

dochód	. .	199.672,37 zł.
rozchód	. .	199.672,37 „

Rozchód przy Teatrze Miejskim wynosi faktycznie	199.672,37 zł.
natomiast faktycznie osiągnięty dochód	118.085,36 „
pozostaje więc deficyt w wysokości	81.587,01 zł.

który pokryto z dochodu budżetu zwyczajnego. Kwotę tę uwzględniono już przy wydatkach na str. 73-ciej niniejszego sprawozdania; deficyt ten powstaje rokrocznie.

Zestawienie ogólnej nadwyżki za rok 1928/29.

Nadwyżka z budżetu administracyjnego . .	2.580.766,11 zł.
Nadwyżka przy Miejskich Zakładach Wodociągowych	146.490,13 „
Ogólna nadwyżka za rok 1928/29	2.727.256,24 zł

Zestawienie główne do sprawozdania rocznego Głównej Kasy Miejskiej za rok 1928/29.

Treść według budżetu	Sumy preliminowane zł gr	Sumy wykonania budżetu: Wypłacono wzgl. otrzymano zł gr	Zaległości zł gr	Razem zł gr	Różnice pomiędzy sumami rubr. 2 i 5: Więcej zł gr	Mniej zł gr
1	2	3	4	5	6	7
Zaległości bierne z roku 1927	43.695.74	63.389,77	80.305,97	143.695.74	——,—	——,—
Dział I. Administracja ogólna	3,532:575,32	3.851.630.11	10.615,88	3.862.245,99	384 644,91	54.974,24
„ II. Majątek komunalny	279.233,78	1.510.860,04	——,—	1.510.860,44	1.281.671,66	50.045,40
„ III. Przedsiębiorstwa komunalne .	140.100,00	181.481,67	——,—	181.481,67	41.281,67	——,—
„ IV. Spłata długów	441.669,00	353 530,99	——,—	353.530,99	——,—	88.138,01
„ V. Drogi i place publiczne . . .	928.821,95	875.475,48	12.164,79	887.640,27	7,49	41.189,17
„ Va Pomiary i rozbudowa miasta .	70.333,85	61.897.18	——,—	61.897.18	460,39	8.897,06
„ VI. O ś w i a t a	3.111.832,38	2.969.440,17	8.060,17	2.977.500,34	15.095,72	149.427,76
„ VII. Kultura i sztuka	305.000,00	290.903,50	——,—	290.903.50	——,—	14.096,50
„ VIII. Zdrowie publiczne	2.414.665,87	2.185.214,28	176.682,71	2.361.896,99	9.289,22	62.058,10
„ IX. Opieka społeczna	1.068.319,46	802.872,40	90.278,22	893.150,62	7.898,36	183.067,20
„ X. Popieranie przemysłu i handlu	134.555,00	149.950,84	——,—	149.950,84	28.345,95	12.950,11
„ XI. Popieranie rolnictwa	——,—	——,—	——,—	——,—	——,—	——,—
„ XII. Bezpieczeństwo publiczne . .	645.276,27	670.869,37	——,—	670.869,37	68.356,72	42.763,62
„ XIII. R ó ż n e	652.709,16	606.996,78	240,00	607.236,78	——,—	45.472,38
Razem rozchody zwyczajne .	13.725.092,04	14.511.122,81	298.041,77	14.809.164,58	1.837.152,09	753.079,55
Dział II. Majątek komunalny	10.109.000,00	4.355.340.15	3.938.799.43	8.249.139,58	——,—	1.814.860,42
„ V. Drogi i place publiczne . . .	1.590.500,00	961.144.08	——,—	961.144,08	——,—	629.355,92
„ VI. O ś w i a t a	494.500,00	272.250,87	16.500,00	288.750,87	——,—	205.749,13
„ VIII. Zdrowie publiczne	455.000,00	26.254,64	——,—	26.254,64	——,—	428.745,36
„ IX. Opieka społeczna	100.000,00	99.868,18	——,—	99.868.18	——,—	131,82
„ XII. Bezpieczeństwo publiczne . .	100.000,00	——,—	——,—	——,—	——,—	100.000,00
„ XIII. R ó ż n e	1.350.000,00	——,—	——,—	——,—	——,—	1.350.000,00
Razem rozchody nadzwyczajne .	14.199.000,00	5.714.857.92	3.955.299.43	9.670.157,35	——,—	4.528.842,65

Treść według budżetu	Sumy preliminowane	Sumy wykonania budżetu			Różnice pomiędzy sumami rubr. 2 i 5	
		Wypłacono wzgl. otrzymano	Zaległości	Razem	Więcej	Mniej
	zł gr	zł gr	zł gr	zł gr	zł gr	zł gr
1	2	3	4	5	6	7
Zaległości czynne Dział I.	54.874,71	12.222,02	15.986,01	28.208,03	—,—	26.666,68
" " " II.	8.302,—	832,85	4.157,25	4.990,10	—,—	3.311,90
" " " IV.	5.274,,09	2.252,14	2.342,60	4.594,74	21,39	700,74
" " " V.	7.240,99	825,32	5.710,02	6.535,34	—,—	705,65
" " " VI.	204.467,44	04.550,34	93.869,27	188.419,61	1.182,37	17.230,20
" " " VII.	173.649,11	—,—	154.893,33	154.893,33	150,08	18.905,86
" " " IX.	16.308,36	—,—	7.059,02	7.059,02	—,—	9.249,34
" " " X.	318.731,96	—,—	174.953,—	174.953,—	—,—	143.778,96
" " " XI.	19.693,45	2.172,31	10.608,86	12.781,17	14,—	6.926,28
Razem zaległości czynne	808.542,11	112.854,98	469.579,36	582.434,34	1.367,84	227.475,61
Zaległości czynne administracji nadzwycz.	447.648,88	—,—	447.648,88	447.648,88	—,—	—,—
Dział I. Majątek komunalny	775.132,03	1.020.837,85	50.286,95	1.071.124,80	344.048,35	48.055,58
" II. Przedsiębiorstwa komunalne	571.690,—	796.869,09	2.820,—	799.689,09	317.647,14	89.648,05
" III. Subwencje i dotacje	523.100,—	389.395,24	—,—	389.395,24	993,67	134.698,43
" IV. Zwroty	151.368,92	168.787,02	2.278,13	171.065,15	76.584,99	56.888,76
" V. Opłaty administracyjne	49.450,—	79.679,40	13.629,26	93.308,66	47.207,73	3.349,07
" VI. Opłaty za korzystanie z urządzeń i zakładów dobra publiczn.	1.007.486,—	1.152.169,69	295.729,61	1.447.899,30	483.451,87	43.038,57
" VII. Dopłaty	300.342,40	106.104,46	177.273,61	283.378,07	—,—	16.964,33
" VIII. Udział w podatkach państw.	4.000.000,—	7.706.438,94	—,—	7.706.438,94	3.706.438,94	—,—
" IX. Dodatki do podatków państw.	2.585.000,—	3.708.534,81	—,—	3.708.534,81	1.157.979,76	34.444,95
" X. Podatki samoistne	1.365.000,—	1.824.242,15	716.482,91	2.540.725,06	1.176.639,94	914,88
" XI. Różne	25.430,65	49.424,14	12.849,89	62.274,03	39.068,38	2.225,—
Razem dochody zwyczajne	11.354.000,—	17.002.482,79	1.271.350,36	18.273.833,15	7.350.060,77	430.227,62
Pożyczka z Województwa	—,—	6.350.000,—	—,—	6.350.000,—	6.350.000,—	—,—
Na budowę azylu	—,—	225.000,—	—,—	225.000,—	225.000,—	—,—
Razem dochody nadzwyczajne	—,—	6.575.000,—	—,—	6.575.000,—	6.575.000,—	—,—

Przedsiębiorstwa Komunalne.

Treść według budżetu	Sumy prelim no-wane	Sumy wykonania budżetu			Różnice pomiędzy sumami rubr. 2 i 5	
		Wypłacono wzgl. otrzymano	Zaległości	Razem	Więcej	Mniej
	zł gr	zł gr	zł gr	zł gr	zł gr	zł gr
1	2	3	4	5	6	7
Miejskie Zakłady Wodociągowe.						
Rozchody budżetu zwyczajnego	1.194.812,17	1.055.329,72	——,—	1.055.329,72	101.809,02	241.291,47
„ „ nadzwyczajnego . . .	2.000.000,—	——,—	2.000.000,—	2.000.000,—	——,—	——,—
Razem:	3.194.812,17	1.055.329,72	2.000.000,—	3.055.329,72	101.809,02	241.291,47
Dochody budżetu zwyczajnego	1.163.500,—	1.055.329,72	146.490,13	1.201.819,85	83.315,80	44.995,95
„ „ nadzwyczajnego . . .	150.000,—	2.000.000,—	——,—	2.000.000,—	1.850.000.—	——,—
Razem:	1.313.500,—	3.055.329,72	146.490,13	3.201.819,85	1.933,315,80	44.995,95
Rzeźnia Miejska.						
Rozchody budżetu zwyczajnego	681.345,—	799.825,96	——,—	799.825,96	215.135 17	96.654,21
„ „ nadzwyczajnego . . .	1.000.000 —	472.435,29	527.564,71	1.000.000,—	—— —	——,—
Razem:	1.681,345,—	1.272.261,25	527.564,71	1.799.825,96	215.135 17	96.654,21
Dochody budżetu zwyczajnego	588.965,—	799.825,96	——,—	799.825,96	270.555,39	59.694.43
„ „ nadzwyczajnego . . .	250.000,—	1.000.000,—	——,—	1.000.000,—	750.000.—	——,—
Razem:	838.965,—	1.799.825,96	——,—	1.799.825,96	1.020 555,39	59.694,43
Teatr Miejski.						
Rozchody budżetu zwyczajnego	164.900.—	99.771,71	——,—	99.771,71	——,—	65.122 29
„ „ nadzwyczajnego . . .	150.000.—	99.894,66	—— —	99.894,66	——,—	50.105,34
Razem:	314.900.—	199.672 37	——,—	199.672,37	——,—	115.227,63
Dochody budżetu zwyczajnego	162.100,—	99.771,71	——,—	99.771,71	——,—	62.322,29
„ „ nadzwyczajnego . . .	150.000,—	99.894,66	——.—	99.894,66	——,—	50.105,34
Razem:	312.100,—	199.672,37	——,—	199.672 37	——,—	112.427,63

Treść według budżetu	Sumy prelimino-wane	Sumy wykonania budżetu			Różnice pomiędzy sumami rubr. 2 i 5	
		Wypłacono wzgl. otrzymano	Zaległości	Razem	Więcej	Mniej
	zł gr	zł gr	zł gr	zł gr	zł gr	zł gr
1	2	3	4	5	6	7
Zestawienie.	**Rozchód**					
Zaległości bierne	143.695.74	63.389,77	80.305.97	143.695,74	——,—	——,—
Rozchody budżetu zwyczajnego	13.725.092.04	14.511.122,81	298 041.77	14.809.164.58	1.837.152.09	753.079.55
„ „ nadzwyczajnego . . .	14 199.000.—	5.714.857.92	3.955.299.43	9.670.157.35	——.—	4.528.842,65
Razem rozchody budżetu administracyjnego	28.067.787,78	20.289.370,50	4.333.647 17	24.623.017,67	1.837.152.09	5.281.922,20
Rozchody Miejskich Zakład. Wodociągow.	3.194.812.17	1.055.329,72	2.000.000.—	3.055.329.72	101.809.02	241.291,47
„ Rzeźni Miejskiej	1.681.345.—	1.272.261.25	527.564.71	1.799.825,96	215.135.17	96.654.21
„ Teatru Miejskiego	314.900.—	199.672,37	——,—	199.672,37	—— —	115.227,63
Razem:	33.258.844,95	22.816.633.84	6.861.211 88	29.677.845,72	2.154.096.28	5.735.095.51
	Dochód					
Nadwyżka z roku 1927	——.—	1.324.867.41	——,—	1.324.867.41	——,—	——.—
Zaległości czynne	808.542.11	112.854.98	469.579,36	582.434.34	1.367.84	227.475,61
Zaległości czynne administracji nadzwycz.	447.648.88	——.—	447.648.88	447.648.88	——,—	——,—
Dochody budżetu zwyczajnego	11.354.000.—	17.002.482.79	1.271.350,36	18.273 833.15	7.350.060.77	430.227,62
„ „ nadzwyczajnego . . .	——.—	6.575.000.—	—— —	6.575.000.—	6 575.000.—	——.—
Razem dochody budżetu administracyjnego	12.610 190,99	25.015 205.18	2 188.578,60	27.203.783,78	15 251.296,02	657.703,23
Dochody Miejskich Zakł. Wodociągowych	1.313.500.—	3.055.329,72	146.490.13	3.201.819,85	1.933.315.80	44.995,95
„ Rzeźni Miejskiej	838.965 —	1.799.825 96	——.—	1.799.825,96	1 020.555.39	59.694,43
„ Teatru Miejskiego	312.100.—	199.672.37	——.—	199.672.37	——.—	112.427 63
Razem:	15.074.755,99	30.070.033.23	2.335.068,73	32.405.101.96	18.205.167.21	874.821.24
Rozchód:	——,—	30.070.033 23	2.335.068,73	32.405.101,96		
Dochód:	——,—	22.816.633 84	6.861.211,88	29.677 845.72		
Pozostaje:	——,—	7.253.399,39	4.526.143 15	2.727.256.24		

W powyższem sprawozdaniu przedstawiłem Szanownemu Państwu najważniejsze wydarzenia z działalności administracyjnej za rok 1928/29.

Perspektywy na rok 1929/30 przedstawiają się na ogół pomyślnie.

Aby ulżyć brakowi mieszkań, przystąpi miasto w roku 1929/30 do budowy 19 domów mieszkalnych dla pracującej ludności na terenie nabytym od Katowickiej Spółki Akcyjnej, położonym przy ul. Wełnowskiej, a to z nadwyżek budżetowych oraz z zaciągniętych pożyczek w Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych. Z budową rozpoczęto już w jesieni 1929 r.

Rozpoczęta również w roku 1929 budowa 6-ciopiętrowego gmachu administracyjnego przy ul. Młyńskiej doprowadzona będzie w roku bieżącym do końca. Po oddaniu nowego gmachu administracyjnego do użytku, przeniesione zostaną różne Oddziały Magistratu, mieszczące się obecnie w Szkole Szafranka, do nowego gmachu przy ul. Młyńskiej. Opróżnioną w ten sposób Szkołę Szafranka będzie można przywrócić celom szkolnym, dla których jest przeznaczona.

Z innych projektów budowlanych na rok 1929/30 wymienia się projekt budowy pływalni na terenach tak zw. Buglowizny. Zaprojektowana w roku 1928 budowa nowej hali targowej czeka na zrealizowanie; lecz nie może to rychlej nastąpić, aż będzie koryto rzeki Rawy uregulowane.

Z większych budowli nie należących do Miasta zasługują być wzięte pod uwagę:

1. Poświęcenie nowego gmachu Sejmu Śląskiego.
2. Rozpoczęcie olbrzymiego gmachu dla średnich szkół przemysłowych Województwa Śląskiego i projekt żelaznego domu mieszkalnego dla urzędników tychże szkół przy ul. Wojewódzkiej.
3. Gmach administracyjny Syndykatu Hut Żelaznych przy ul. Lompy.

4. Dom mieszkalny dla urzędników Rybnickiego Gwarectwa Węglowego przy ul. Lompy.
5. Dom Oświatowy przy ul. Francuskiej, róg ul. Wojewódzkiej.
6. Gmach Banku Gospodarstwa Krajowego przy ulicy Mickiewicza.
7. Domy mieszkalne Banku Gospodarstwa Krajowego i Zakładu Ubezpieczeń przy ul. Polnej i ul. Kościuszki.

Wczystkie te budynki monumentalne, wykonane w gustownym stylu, przyczynią się do upiększenia obrazu miasta.

Pierwszy burmistrz

Dr. **Adam Kocur.**